

BRĪVĀ LATVIJA

ISNN 0934-6759

2018. gada 2. – 8. jūnijs

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 20 (1534)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Pār Nēvu skan latviešu tautasdziesmas

*Krievijas latviešu diasporas konference un
KLK valdes sēde Sanktpēterburgā*

LAUMA VLASOVA,
Krievijas Latviešu kongresa priekšsēde

17. un 18. maijā Sanktpēterburgā notika Krievijas latviešu konference "Krievijā dzīvojošo latviešu ieguldījums Latvijas neatkarības proklāmēšanā", kas bija veltīta Latvijas Simtgadei un uz kuģu bija sabraukuši pārstāvji no pilnīgi visām Krievijas vietām, kur darbojas latviešu biedrības un apvienības. Viesu vidū bija LR vēstnieks Krievijā Māris Riekstiņš, īpašo uzdevumu vēstnieks diasporas jautājumos Atis Sjanītis, Latvijas valsts Simtgades biroja Reģionālā un nevalsts projektu vadītāja Jolante Borīte un PBЛА Rīgas biroja vadītājs Jānis Andersons.

Ļoti interesantie referāti vēlreiz lāva izstāgāt latviešu dzīves ceļus Krievijā no 19. gs. vidus līdz mūsu dienām, izgaismojot tās pēdas, ko viņi atstājuši vēsturē, kultūrā, mūzikā un mākslā, kā sekmējuši virzību uz Latvijas neatkarību. Par

atsevišķām temām runāja Toms Ķikuts no Latvijas Nacionālā vēstures muzeja, Elīna Grigore-Bāra no Latvijas Universitātes, vēstnieks Māris Riekstiņš, Svetlana Rižakova no Krievijas Zinātnu akadēmijas, Tatjana Želukina no Tretjakova galerijas Maskavā, kā arī pašu latviešu pārstāvji no Pēterburgas un Smoļenskas, kuri bija veikuši pētījumus par latviešu teātriem Krievijā, kā arī par komponistu un mūzikantu devumu abu valstu kultūrā. Neapšaubāmi interesantā un izzinošā diena beidzās ar īpašo viesu – Saldus novada Druvas senioru deju kopas un akordeonistu koncertu pils estrādē. Pusdienas pārtraukumā bija iespēja iepazīties ar stikla mākslinieces Andas Munkevicas mūsdienu stikla skulptūru izstādi "Nospiebumi". Sarīkojums notika senā krievu aristokrata Jelagina īpašu-

ma daļā, ļoti skaista parka vidū.

Nākamā diena bija daļēji Krievijas Latviešu kongresa darba diena, jo Pēterburgas Generālkonsulāta telpās dienas pirmajā pusē notika KLK valdes sēde, kas šoreiz bija veltīta biedrību 25 gadu darba analīzei, kā arī, lai apmainītos domām par latviešu sabiedrības nākotni Krievijā. Visi runātāji ar nozīlu atzina, ka sākuma eiforija un lielās cerības uz saiti ar Latviju nav reālizējušās, runāja par to, ka ierēdņi Latvijā bieži vien nerēķinās ar īpašajiem apstākļiem Krievijā, par to, ka daudzkārt ir neiespējami pieļietot Latvijas likumus, kas skar diasporu attiecībā uz latviešiem Krievijā, līdz ar to radušās nepārvaramas grūtības jautājumos, kas skar latvisko izglītību, dubultpilsonību, projektu izmantošanu u. c. Tika uzrakstīta un kopīgi parakstīta vēstule Latvijas

valdībai, ko nodevām īpašo uzdevumu vēstniekam Atim Sjanītim.

Attiecībā uz latviešu organizētās sabiedrības nākotni, mans skatījums izrādījās vairāk pessimists, jo pēc diskusijām no nācām pie daudz optimistiskāka varianta: "Būsim līdz pēdējam latvietim!"

Pēcpusdienā Generālkonsulāta dārzā notika Karoga svētki – Simtgades karogs uz Pēterburgu bija atcelojis no Francijas. Visi kopā nodziedājām himnu un ierakstījām vēlējumus mūsu Latvijai Karoga grāmatā.

Divu dienu darba celiens beidzās ar nakts braucienu kugūti pa Nevas upi, priečājāmies par skaistajiem skatiem un baudījām tiltu pacēšanu, kas ir neaizmirstams skats īpaši tagad, kad ir sākušas baltās naktis. Pāri upei skanēja mūsu skaistās tautasdziesmas...

Latviešu koņi dzied Orsē mūzejā

Koncertā Parīzes Orsē mūzejā: Parīzes latviešu koris "Latve", vokālā grupa "Ugunis", Luksemburgas koris "Meluzīna" un Strasbūras ģimeņu koris "Trejzemīte"

Briselē gaida
Latvijas
polītikus
2. lpp.

Franka
Gordona un
Sallijas
Benfeldes
komēntāri
5. lpp.

Jaunas
grāmatas
6. lpp.

Izrāde priekam
un atcerēm
8. lpp.

Kā saglabāt
latviešu
valodu?
9. lpp.

Rīgā
Eiropas
lielākais
amatieru
hokeja
turnīrs
12. lpp.

ELĪNA PINTO, *Eiropas Latviešu apvienības vicepriekšsēde*

Latvijai jāveido “mobilitātes alianse” emigrācijas risināšanai Eiropas mērogā

“Ar savām problēmām mums jātiekt galā pašu mājās,” nesen saņemtās pie Luksemburgas latviešiem jautātās par stratēģiju Latvijas interešu aizstāvībai Eiropas Savienības limenī. Jau gandrīz piecpadsmit gadus esam Eiropas Savienības dalibvalsts, kas ar dalību Šengenas zonā, eirozonā un citās iniciatīvās apliecinājusi savu pieredzi tās kodolam. Diemžēl jo projām Eiropas Savienību nepietiekami izmantojam kā satvaru savu stratēgisko interešu virzīšanai.

Varbūt iesīkstējušu padomisku aizspriedumu dēļ, varbūt vietējas demagoģijas nolūkos politiķi “Briseli” bieži uztver vai ataino kā ļaunu pamāti, no kuŗas slēpt savas blēnas, izdikt kabatas nauku vai reizēm iešņākt acīs par “nekorektiem faktiem”. Šādi var palikt neizmantotas plašāka mēroga un starptautisku tendenci uzjundītās iespējas tādu Latvijas izaicinājumu risināšanai, kas sniedzas pāri mūsu robežām.

Viens no šādiem izaicinājumiem ir emigrācija jeb, Eiropas žargonā runājot, darbaspēka mobilitāte. Tā ir radījusi seismiskas sekas Latvijas darbaspēka un demografijas, ekonomiskās attīstības, sociālās drošības sistēmas dzīvotspējai. Ar 17% iedzīvotāju skaita kritumu kopš 2004. gada, kad dalība Eiropas Savienībā atvēra Latvijas robežas ārpusvērstā virzienā, Latvijā šobrīd tiek izspēlēts depopulācijas “perfektā vētras” scenārijs. Klūst arvien grūtāk izlikties, ka emigrācija būtu triviāla īslaicīga parādība vai tikai atsevišķu labas dzives meklētāju nodevīgā izvēle. Mums seko arī pasaule – uz to norāda nesenās publikācijas starptautiskajos izdevumos *Politico*, *Financial Times* un *Deutsche Welle*. Šis

publikācijas Latvijā izraisījušas iebildes par krāsu sabiezīnāšanu vai pat “informācijas karu”. Demografijas un migrācijas izaicinājumi tiešām pastāv arī citviet. Bet tas nevar kalpot kā attaisnojums kūtrumam remigrācijas jomā – tieši otrādi, tas rada pamatu kopīgai starptautiskai rīcībai, lai palīdzētu novērst emigrācijas cēlonus. Ārkārtas situācijas prasa arī ārkārtas risinājumus.

Pēc ilgas minstīnāšanās iekustamies vietējā mērogā – ekonomikas atkopšanās un darbaspēka trūkuma spiediens liek veidoties jaunām uzņēmēju iniciatīvām ar remigrācijas motīvu, paplašinās atbalsts remigrējušo bērnu ieķaušanai Latvijas skolās, informācijas robūs pašvaldību līmenī šovasar aizpilda reģionāli koordinatori, topošajā Diasporas likumā remigrācija nosaukta starp valsts un pašvaldību līmenī īstenojamiem politikas uzdevumiem. Lai arī lēnām, bet sāk veidoties izpratne, ka remigrācija nav vis īpašu privilēģiju piešķiršana “pārbēdējiem”, bet gan pieejas maiņa, lai dotu pienesumu kopējā labklājības līmeņa celšanai visiem Latvijā dzīvojošajiem. Nākamais solis būtu skaidra mobilitātes politika, kas aizstātu pēkšņus pilotprojektus un zibakcijas, bet līgiski savilktu kopā uzņēmēju iniciatīvas, skolu un augstskolu iespējas, pašvaldību plānošanas darbu un valsts prioritātes. Tomēr arī tad bez attiecīgi kalibrēta Eiropas mēroga plāna vietējā čubināšanās vien var izrādīties kā zelta zobi likšana starptautiskas politikas trūkumu radītajos robos. Mobilitātes sekas Latvijā nav “vietēja problēma”, kas jāslēpj “pašu mājās”. Tā ir visai Eiropai nozīmīga realitāte,

kas skar virkni citu valstu, pamatā Eiropas dienvidos un ziemeļaustrumos.

Sābrīža situācijā no darbaspēka mobilitātes zaudē tādas valstis kā Latvija, Polija vai Rumānija, kas ir ieguldījušas izglītībā, veselības aprūpē un infrastruktūrā saviem cilvēkiem, kuri, dodoties strādāt tādās valstis kā Vācija vai Zviedrija, turpmāk iegulda šo valstu ekonomikas attīstībā un sociālās drošības sistēmās. Savukārt bez šiem ieguldījumiem emigrācijas valstis nespēj kāpi-

kas nespēj dot cilvēkdrošības sajūtu, tiek apšaubīta un rada labvēlu augsti populismam un radikalismam.

Līdz ar to Eiropā šobrīd vienlaikus ir saasinājies spiediens no “mobilitātes” ēnas pusē esošajām valstīm, kā arī kopumā ir atvēries “iespēju logs” radošākai pieejai vecajām politikām. Pašlaik Briselē un citās galvaspilsētās notiek Eiropas finansējuma fundamentāla pārplānošana nākamajiem septiņiem gadiem. Tas ietver arī jaunu logiku – un, izskatās, arī

Eiropā jau ir daži aizmetņi šādai pieejai. Piemēram, Luksemburgā 48% no nodokļu maksātājiem ir ārvalstnieki (ielākoties pārrobežu nodarbinātie no Francijas, Belģijas un Vācijas). Tā savstarpējas vienošanās ceļā noteiktā apmērā kompensē kaimiņvalstīm no šiem cilvēkiem negūtos ieguldījumus ekonomikā un sociālās drošības sistēmā. Lielbritanijā, savukārt, ir izstrādāts Labās prakses kodekss veseļības aprūpes darbinieku starptautiskai rekrutēšanai. Tas liedz aktīvi rekrutēt medīkus no attīstības valstīm, lai nekaitētu šo valstu veselības aprūpes sistēmu attīstībai un ilgtspējai. Arī liels skaits Latvijas medīku – gan ārstu, gan māsu – strādā Lielbritanijā, Zviedrijā vai Vācijā, kamēr Latvija saskaras ar arvien akūtāku medīku trūkumu un noslodzi. Lielbritanijas princips respektēt medīku izcelsmes (izglītošanās) valsts veselības aprūpes sistēmas vajadzības būtu piemērojams ne tikai attīstības valstīs, bet arī tepat Eiropā. Tas nedrīkst ierobežot medīku vai citu profesiju pārstāvju individuālo brīvību lemt, kuŗā valstī veidot savu dzīvi un profesionālo darbību – bet varētu būt elements starpvalstu kompensējoša mechanisma izveidē.

Eiropas Komisija 2. maijā sniezza priekšlikumu par Eiropas nākamo daudzgadu finanču satvaru. Tas arī ir pavēris plašāku skatu uz kohēziju, jo piedāvā šajā politikā ietvert likuma varas un sociālos kritērijus. Tas šobrīd raiisa karstas diskusijas starp dalibvalstīm, tostarp kāsimīgus iebildumus no valstīm kā Polija un Ungārija, ko Eiropas Komisija kritizējusi par varas dalīšanas principu drupināšanu. Veidojot aliansas cīniņiem par Eiropas finansējumu, Latvija, izskatās, nosliecas pret šādu kohēzijas logikas paplašināšanu, tā demonstrējot solidaritāti ar Poliju, kas noderētu cīnā par lauksaimniecības atbalsta maksājumu izlīdzināšanu “jaunajām” dalibvalstīm. Tomēr Latvijas ilgtermiņa interesēs šobrīd būtu skaidri apliecināt savu piederību Eiropas kodolam arī tiesiskuma un sociālo vērtību ziņā un tā vietā, lai pieslietos autoritārisma aliansei, veidot mobilitātes aliansi ar tām dalibvalstīm, kas saskaras ar emigrācijas izaicinājumiem. Latvija var rosināt Eiropas mēroga “cilvēkresursu kohēzijas” politiku, kas ļautu mūsu emigrācijas vāti ne tikai pūtināt zem mājražotiem pārsējiem, bet gan aktīvas iniciatīvas ceļā kopā ar citiem partneriem cēloniski sadziedēt Eiropas mērogā.

Līdzīnējā ES kohēzijas politika un tās finansēšana ir balstīta uz pārliecību, ka Eiropas kopējās interesēs ir līdzvarota un noturīga ekonomiskā, sociālā un teritoriālā attīstība Eiropā, nepieļaujot attīstības līmeņa krasas atšķirības un reģionu atpalīcību. Eiropas Savienība savulaik veidojās pamatā ekonomiskai sadarbībai, bet šodien jau ir skaidrs, ka ekonomikas attīstība nav atraujama no cilvēkfaktoriem, tostarp migrācijas. Eiropas kopīgās politikas attiecībā uz cilvēkdrošību paplašinās. Tieki likti pamati Eiropas mēroga sociālajai politikai. Francijas prezidents Makrons savas un citu “imigrācijas valstu” interesēs iestājies par darbaspēka konkurrēspējas izlīdzināšanu, ierobežojot “sociālo dempingu” pārrobežu nodarbinātībā. Latvijai ir tikpat nozīmīgi šo konkurrēspēju izlīdzināt no otras puses – saturiski paplašināt kohēzijas principu, tajā ietverot arī cilvēkresursus jeb Eiropas mobilitātes raidīto konkurrēspējas kritumu “emigrācijas valstis”. Tam vajažētu būt vienam no skaidri noteiktiem elementiem, pēc kā vērtē kvalificēšanos Eiropas Savienības fondu atbalstam, un jāliek pamats mehānismam emigrācijas jeb mobilitātes saldo kompensēšanai.

Latvija Eiropas Savienībā un diasporas loma šodien: šādi būs galvenie temati, par kuŗiem Briselē š. g. 6. jūnijā plkst. 18 diskutēs Latvijas partiju vadošie pārstāvji, gatavojoties Saeimas vēlēšanām. Šī būs unikāla iespēja tikties un pašiem uzdot jautājumus Latvijas politiķiem par mūsu kopējo nākotni.

Savu dalību ir apstiprinājuši:

1. Pēteris Vinķelis (Attīstībai/Par!)
2. Jānis Bordāns (JKP)
3. Māris Graudiņš (Progresīvie)
4. Atis Zakatistovs (KPV-LV)
5. Igors Pimenovs (Saskaņa)
6. Edgars Ikstens (JV)
7. Richards Kols (NA)

Debates vadīs Toms Feifs.

Diskusiju rīko Latvijas biedrība Belģijā ar Eiropas Latvijas apvienības atbalstu. Savu dalību lūdzam reģistrēt Eventbrite saitē **līdz 5. jūnija darbadienas beigām**.

www.eventbrite.com

Diskusijai varēs sekot arī tiešsaitē Facebook Latvijas biedrības Belģijā profilā.

* Eiropas Latvijas apvienība un Latvijas biedrība Belģijā 6. jūnijā Briselē rīko politisko partiju debates par Eiropas Savienības un diasporas politikas jautājumiem. Debates piedalīties aicināti visi Latvijas politisko partiju pārstāvji. Šīkā informācija, rakstot uz ela@latviesi.com.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Kanadā iestādīts pirmais
Latvijas Republikas
Sāmtgades ozols!

19. maijā pēc Latvijas vēstniecības Kanadā rosinājuma un lieliskās sadarbības ar latviešu kopienu Kanadā Kvebekas Tērvetē pie Sarakānas upes tika iestādīts pirmais Latvijas Republikas valstiskuma godināšanas ozols.

Sarkanozols tika iestādīts pakalnā, kur tas ir labi redzams. Uz plāksnes, kas pieštiprināta uz pamatīga akmens, lasāms, ka tas ir mūsu spēka un garīguma simbols. To šeit nākamajām paaudzēm stādīja vēstnieks Kārlis Eichenbaums ar dzīvesbiedri Ināru, tērvetieši, kā arī Montreales Trīsvienības ev. lut. draudze. Latvijas vēstnieks Tērvetes nometnei uzdāvināja arī politiski izglītojošo galda spēli *Across the Iron Curtain*, kas jauniešiem būs kā atgādinājums, ka par brīvību ir jāiestājas ik brīdi, ka par to ir jāstāv stingri un nelokāmi.

***

Latvijas kultūras diena Kanadas armijas bazē

26. maijā Kanadas bruņoto spēku bazē Petavavā, Ontārijo, norisinājās Latvijas un latviešu kultūras diena, kā arī plaša Kanadas armijas Karaliskā kājnieku pulka 1. bataljona spēju demonstrācija. Pasākums pulcēja vairāk nekā tūkstoši bataljona karavīru un ģimenes.

Pateicības vārdus par kanadietūnu citu NATO sabiedroto atbalstu Latvijas drošībai izteica Latvijas Nacionālās apvienības Kanadā prezidents Andris Ķesteris. 2. mehanizētās kājnieku brigādes komandieris pulkvedis Maikls Raits (Michael Wright) sirsniģi pateicās Latvijas vēstniecībai Kanadā, LNAK, visām iesaistītajām Kanadas latviešu organizācijām un visai latviešu kopienai Kanadā par lielisko sadarbību, kas kaļavīriem dod iespēju veiksmīgi sagatavoties dienestam Latvijā, kā arī tur sagaidāmajiem uzdevumiem mūsu kompleksajā pasaulē. Kaļavīriem un ģimenēm bija iespēja nobaudit arī latviešu virtuves raksturīgākos ēdienus. Ipaši atziniņi tika novērtēti latviskie pīrāgi un klinģeris. Kanadas karavīri bija sagatavojusi daudzpusīgu programmu, bija iespējas aplūkot gan karā un atbalsta techniku, gan izbraukt ar bruņu transportieri.

***
Cēsis apskatāma
“Šāstu sega Latvijai” – ārzemēs dzīvojošo latviešu veltījums
Latvijas valsts Sāmtgadei
7,5 m x 3 m lielā “Šāstu sega” kopš 26. maija aplūkojama Cēsis, Pasaules latviešu mākslas centra izstāžu zālē, Lielā Skolas ielā 6.

“Šāstu sega” ir unikāla dāvana Latvijai, kura liecinās nākotnes paaudzēm, ka Latvijas Sāmtgades laikā dzīvojušajiem latviešiem pasaulei viņu Tērvetē ir svarīga un dārga!

“Šāstu sega” sastāv no 1097 gabaliņiem, kas uz Latviju atceļojuši no ASV – 564, Eiropas – 188, Kanadas – 183, Okeanijas – 117, Dienvidamerikas – 24, Afrikas – 11, Āzijas valstīm – 8.

“Šāstu segas” salīdzina notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas vestībīlā 2017. gada 14. oktobrī. Mūzeja “Latvieši pasaule” (LaPa) darbinieki un palīgi šķiroja, kārtoja un salīka kvadratiņus vienkopus, klātesot citiem interesentiem un bibliotēkas apmeklētājiem.

2016. gadā LaPa darbiniekiem radās ideja izveidot “Šāstu segu” Latvijas Sāmtgadei, izmantojot tekstilmozaikas rokdarbu techniku. Tekstilmozaikas segas ir tradicionāls rokdarbu veids angļu runājošās zemēs. Izmantojot tekstilmozaikas techniku, dažādi, nelieli auduma gabaliņi tiek sašūti kopā vienā segā. Sādas segas nereti ieņem pat simbolisku nozīmi un tika mantotas no paaudzes paaudzē, jo auduma gabaliņi bija nemēti no dažādos dzīves posmos svarīgām tekstilījām – kāzū vai kristību kleitām, bērnu sedziņām, tautas tēriem u.c., tādējādi atspoguļojot dzīmitas dzīves notikumus daudzām gadu garumā.

“Šāstu segas” mērķis ir atklāt un veicināt ārzemēs dzīvojošo latviešu piederību Latvijai, ieguldīt kopīgā rokdarbā gan savas domas par Latviju, gan arī darbu. Projekts deviņi iespēju latviešiem ārzemēs visās paaudzēs aktīvi līdzdarboties Latvijas Sāmtgadē neatkarīgi no viņu dzīvesvietas, vecuma un valodas spējām. Biedrība “Latvieši pasaule – mūzejs un pētniecības centrs” (LaPa) ir privāta, bezpēnas organizācija, kas dibināta 2007. gadā.

Austrijas Federālais prezidents sveic Latviju, Igauniju un Lietuvu Sāmtgadē

23. maijā Vīnes Rātsnamā norisinājās Latvijas, Igaunijas, Lietuvas vēstniecību Austrijā organizēts svinīgs sarīkojums “Baltijas valstīm – Latvijai – Igaunijai – Lietuvai – 100”. To ar uzrunām atklāja Latvijas vēstniece Austrijā Veronika Erte, Igaunijas vēstnieks Reins Oidekivi un Lietuvas vēstniece Loreta Zakarevičiene.

Baltijas valstis Sāmtgadē sveica Vīnes federālās zemes Landtāga deputāts Peters Florianšics. Svētku uzrunu sacīja Austrijas Federālais prezidents Aleksanders Van der Bellens (attēlā). Sveicot Lat-

viju, Igauniju un Lietuvu Sāmtgades jubilejā, Dr. A. Van der Bellens uzsvēra brīvības nozīmi un vērtību kā tautas, tā arī atsevišķa individuālā dzīvē. Izcilu dzīze mūzikas koncertu sniedza latviešu, lietuviešu un igauņu apvienotā mūzikai grupa *Nordic Sounds Baltic Collaboration*. Latviju pārstāvēja vijolnieks Raimonds Ozols, pianists Raimonds Macats un perkusionists Artis Orubs. Koncertu un svinīgo pieņemšanu apmeklēja vairāk nekā piecsimt viesu.

Bergenā svinīgi atzīmē Latvijas, Lietuvas un Igaunijas Sāmtgadi

24. maijā Bergenā Starptautiskā festivāla ietvaros ar izcilu *Kremērata Baltica* un G. Krēmera koncertu tika atzīmēta Baltijas valstu Sāmtgade. Latvijas izcilie mūzikai bija Bergenā Starptautiskā festivāla ipāšie viesi. Koncertu par godu Baltijas valstu Sāmtgadei apmeklēja arī Bergenā pašvaldības vadītāja Marte Mjēsa Peršena (Marte Mjøs Person). Ikgadējais Bergenā Starptautiskais festivāls ir veltīts kultūras norisēm mūzikā, dejās, literatūrā, vizuālā mākslā, folklorā un citos kultūras žanros. Tas ir lielākais kultūras festivāls Ziemeļvalstīs un notiek no maija beigām līdz jūnija sākumam. Pirmais festivāls tika rikots 1953. gadā. Pēc koncerta Latvijas vēstniecība organizēja svinīgu pieņemšanu komponista Grīga dzīvesvietā, svinot Baltijas valstu Sāmtgadi.

Rekonstruēts Daugavas stadions sportam un kultūrai

28. maijā notika Daugavas stadiona rekonstruētās rietumu tribīnes un jauno tribīņu svinīgā atklāšanas ceremonija.

28. maijā Daugavas stadiona svinīgi atklāja rekonstruēto Rietumu tribīni un jaunās Dienvidu un Ziemeļu tribīnes. Šo darbu veikšanā kopumā ieguldīti 10,6 miljoni eiro, skatītāju sēdvietu skaitu palielinot no 5560 līdz 10 461 vietai. Šis ir tikai pirms posms no vērienīgās Daugavas stadiona pārbūves, paredzot līdz 2022. gadam izveidot multifunkcionālu kultūras un sporta kvartālu, informē Izglītības un zinātnes ministrija. Stadiona svinīgā atklāšanā piedalījās Latvijas Republikas Ministru prezidents Māris Kučinskis, izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis, kultūras ministre, Dziesmu un deju svētku padomes priekšsēde Dace Melbārde, VSIA “Kultūras un sporta centrs

VĒSTNIECĪBU ZINĀS

SLOVAKIJA. 21. maijā Bratislavā, Slovakijā, notika Latvijas, Igaunijas un Lietuvas Sāmtgadēm veltīts koncerts un pieņemšana. Svinīgais sarīkojums notika Bratislavas Radio namā, un to organizēja Latvijas goda konsuls Slovākijā Miroslav Repka (*Miroslav Repka*), kā arī Igaunijas goda konsuls un Lietuvas goda konsuls Slovākijā. Sarīkojumā piedalījās Latvijas vēstniece Veronika Erte, Igaunijas vēstnieks Reins Oidekivi (*Rein Oidekivi*), un Lietuvas vēstniece Loreta Zakarevičiene. Koncertā kopā ar lietuviešu un igauņu mūzikiem piedalījās latviešu dzēza mākslinieki vijolnieks Raimonds Ozols, pianists Raimonds Macats un perkusionists Artis Orubs. Uz svinīgo pieņemšanu bija ieradušies Slovākijas valdības un diplomātiskā korpusa pārstāvji, kā arī ekonomikas un kultūras jomu sadarbības partneri.

KIRGIZSTĀNA. No 16. līdz 20. maijam Biškekā, Kirgizstānā, notika tradicionālais Eiropas filmu festivāls, kurā Eiropas Savienības dalībvalstis izrādīja savas jaunākās kinofilmas. Ar mērķi prezentēt Latvijas kinomākslu Sāmtgades projekta ietvaros kinofestivālā tika izrādīta latviešu režisora Aigara Graubas spēlfilmā “Nameja gredzens”, kuru noskatījās vairāk nekā 300 skatītāju. Klātesošos pirms filmas izrādīšanas kinoteātrī *Ala Too* uzrunāja Latvijas goda konsula palīdze Astrīda Masadikova. Savā uzrunā Masadikova uzsvēra, ka viens no labākajiem veidiem, kā iepazīt citas valsts kultūru, identitāti, tradīcijas, ir ar tās kinofilmām. Tāpēc, lai pievērstu uzmanību mūsdienu Latvijas kino jaunradei, veicinātu latviešu kino populārizēšanu ārvalstis un aicinātu publiku apmeklēt Latvijas Sāmtgades sarīkojumus Latvijā, tiek izrādīta filma – legenda par 13. gadsimta zemgaļu virsaiti Nameju, nacionālo pašapziņu un brīvības kodu, ko nes simboliskais gredzens.

“Daugavas stadions” valdes loceklis Elmārs Martinsons, Latvijas Vieglatlētikas savienības prezidente Ineta Radēviča, Latvijas Futbola federācijas prezidents Kaspars Gorkss, *LNK Industries* valdes priekšsēdis Jevgenijs Locovs.

Svinīgajā ceremonijā

Rekonstrukcijas rezultātā Daugavas stadionā ir 10 461 sēdvietu tribīnēs, kas ļaus vairāk skatītājiem klātienē vērot Vispārējos latviešu dziesmu un deju svētkus, kas norisināsies jūlijā. Daugavas stadiona sporta infrastruktūra atbildīs Eiropas Futbola asociāciju savienības jeb *UEFA* ceturtajai stadionu kategorijai, lai šeit varētu notikt Eiropas ligas un Eiropas čempionāta sacensības futbolā, kā arī Starptautiskās vieglatlētikas federācijas otrai stadionu kategorijai, kas ir atbilstoša starptautisku sacensību norisei vieglatlētikā.

Koncertzālei gribētu īstenot Sīla projektu

Jaunas akustiskās koncertzāles izmaksas Rīgā varētu sasniegt aptuveni 100 miljonus eiro, intervijā žurnālam *Ir* stāstīja kultūras ministre Dace Melbārde (NA). Viņa izteica cerību, ka jūnijā šajā jaujātumā tiks pieņemts lēmums.

Melbārde atzīmē, ka koncertzāles celšanai ir vairāki varianti, bet Kultūras ministrija pašlaik padziļināti pēta atgriešanos pie pirms desmit gadiem izstrādātā

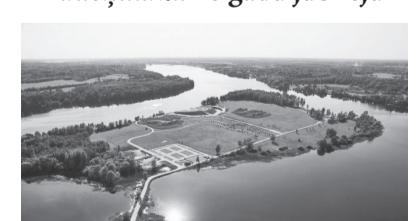
architekta Anda Sīla projekta uz AB dambja, kas pašai ministrei šķiet simpatiskākais variants. Arī ar Rīgas domi notiekot pārrunas par Kongresu nama pārbūvi, kā arī esot ideja par koncertzāles celšanu kādā no degradētajām teritorijām uz konkursa pamata.

Šobrīd uz AB dambja plivo Latvijas Valsts karogs

“Mūsu uzdevums ir pierādīt, ka ieguldījumi laikmetīgā kultūras infrastruktūrā atmaksājas. Es par to esmu pārliecināta. Ja uzbūvējam kvalitatīvu koncertzāli, tai ir ekonomiskā atdeve loti īsā laikā. Uz cēla koncertzāli *Gors*, un Rēzeknē tūrisma plūsma pieauga par 125%. No tiem apmēram 25% ir ārvalstu tūristi. Rotko centram Daugavpili ir līdzīga aina. Tieši tas pats sagaidītu Rīgu un Latviju, ja uzceltu loti modernu koncertzāli labā vietā,” uzskata politiķe. “Ja man liktu izvēlēties, es gribētu īstenot Sīla projektu. Tam nākotnē ir vislielākā ekonomiskā atdeve.” Ministre atsaucas uz Hamburgas un Parīzes pieredzi šajā jautājumā, kur cilvēki braucot skatīties jaunu koncertzāli, labu architektūru.

Ar krāšņu koncertu svinēs Likteņdārza 10 gadu jubileju

Atzīmējot 10 gadus, kopš uzsākta Likteņdārza projekta, un iepāšā veidā veltot to Latvijas Sāmtgadei, 11. augustā plkst. 19 skaistajā Likteņdārza ainavā pašā Daugavas krastā notiks krāšņs koncerts “Latvijas Likteņdārzs. Atklāšana”. (Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Kopā ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri (LNSO), pianistu Vestardu Šimkus, dziedātāju Daumantu Kalniņu un Rīgas Doma zēnu kori koncertā baudīsim krāšņu programmu – Imanta Kalniņa un Raimonda Paula tautā iemīļotos skāndarbus, latviešu simfoniskās mūzikas klasiku un īpaši šim koncertam rakstītus jaundarbus, ko komponē Vestards Šimkus un Raimonds Tiguls, informēja *Likteņdārza* sabiedrisko attiecību speciālists Mārtiņš Pučka.

Pie diriģenta pulsts būs koncerta idejas autors, LNSO māksliniečiskais vadītājs un galvenais diriģents Andris Poga: „Šis programmas kodols ir simfoniska tautasdziesma – gan klasiska, gan speciāli šim koncertam no jauna radīta.”

Jau desmit gadus ar *Likteņdārzu* kopā ir Latvijas Televīzija, un arī šogad ar LTV atbalstu *Likteņdārza* norisināsies koncerts „Latvijas Likteņdārzs. Atklāšana”. Koncertu vadīs ilggadējie *Likteņdārza* draugi – Latvijas Televīzijas žurnālisti Aija Kinca un Jānis Geste.

Raimonda Paula daiļrades cieņītajus koncertā priečēs Rīgas Doma zēnu koŗa dzidrais skanējums tautasdziesmu apdarēs solistam, zēnu korim, klavierēm un orķestrim. Klavierpartiju šajā ciklā atskanoši Vestards Šimkus, un solists būs Daumants Kalniņš. Klasiskās mūzikas cienītāji novērtēs tādas latviešu simfoniskās mūzikas pērles kā „Skaisti dziedi, lakstigala” no Jāzepa Vītola cikla „Septiņas latviešu tautasdziesmas orķestrim” un Tālivalža Ķeniņa simfonisko darbu orķestrim “Tautasdeja un fūga” Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra sniegumā. Vestarda Šimkus jaundarbs klavierēm un orķestrim „Liktenš vārti” un Raimonda Tigula jaundarbs orķestrim – simfoniskā poēma „Horizonts” – top kā veltījums Latvijas Simtgadei un *Likteņdārzam*.

Koncerts notiks brīvā dabā, *Likteņdārza* amfiteātrī. Biletes pieejamas visās „Bilešu paradīzē” tirdzniecības vietās un tīmeklī www.bilesuparadize.lv.

***

Latvijas architektūras Lielā gada balva

18. maija vakarā K. K. fon Stricka villas dārzā svinīgi paziņoja Valsts nozīmes apbalvojuma – Latvijas architektūras gada balvas 2018 – laureātus. Fināla žūrija Lielo Architektūras gada balvu, simbolisko zelta ananasu, piešķira Liepājas Valsts 1. ģimnazijai un tās autorei architektei Ilzei Mekšai, SIA *Wonderfull*.

„Latvijas Architektūras gada balva ir viena no atjaunotās Latvijas valsts stabilākajām un nemainīgajām radošuma svēršanas tradīcijām. Šī vakara laureāti var būt lepni par sava darba novērtējuma saņemšanu tieši Eiropas kultūras mantojuma ipāšajā gadā.

Prieks, ka šogad Latvijas Architektūras gada balvas finālistu darbi ietver gan mantotās vērtības, gan arī nākotnes redzējumu. Turklat fināla žūrijas vērtējums ir būtisks skats no malas, kas šovakar, iespējams, izgaismo kādu jaunu virsotni pasaules architektūras ainavā”, sacīja Latvijas Republikas kultūras ministre Dace Melbārde.

***

Atklāj Latvijas paviljonu Venēcijas architektūras biennālē

25. maijā Latvijas kultūras ministre Dace Melbārde un Latvijas vēstnieks Italijā Artis Bērtulis atklāja Latvijas paviljonu Venēcijas architektūras biennālē. Venēcijas biennāles 16. starptautiskajā architektūras izstādē tika atklāta Latvijas eksposīcija ar nosaukumu *Together and Apart* (“Kopā un atsevišķi”), kas apskata to, kā daudzdzīvokļu namu architektūras projekti un ar tiem saistītie procesi iemiesojuši dažadas idejas par sažīvi un nācijas veidošanu. Eksposīcijas ietvaros notika arī grāmatas *The Architecture of Together and Apart: An Inquiry into Apartment Buildings* prezentācija.

Latvijas paviljonā

Šogad Latvijas eksposīcija atrodas Venēcijas Arsenālā, Artilērijas zālē. Latvijas paviljonu *Together and Apart* veido kurātoru komanda, kurās sastāvā ir architekte un urbāniste Evelīna Ozola, architekts Matīss Groskaufmanis, scēnogrāfe Anda Skrējāne un Latvijas Jaunā teātra institūta vadītāja Gundega Laiviņa. Latvijas eksposīcija iepazīstīnās ar vēsturiskajiem pagrieziena punktiem, kā arī nozīmīgiem mūsdienu procesiem, kas pieprasī architektu līdzdalību un ir aktuāli visā pasaulē.

***

Dzintara Soduma balvas laureāti

Jau sesto reizi piešķirta Iksķiles novada pašvaldības iedibinātā Dzintara Soduma balva par novatorismu literāturā. Šogad, žūrijai lemjot vienbalsīgi, balva piešķirts tulkotājai *Silvija Bricei* par vācu rakstnieka Gintera Grasa pēdējās grāmatas „Par beidzamību” (apgāds „Zvaigzne ABC”) tulkojumu. Silvija Brice to latviskojusi ar tik cieņpilnu mīlestību, ka ik lappuse šajās poetiskajās atvadās no dzīves kļūst par pieminekli ne tikai slavenajam rakstniekam, bet ikvienam cilvēkam, kurš aizvadījis jēgpilnu mūžu.

Silvija Brice un Mārtiņš Zvīdrīns

Balva piešķirta arī **Mārtiņam Zvīdrīnam** par grāmatu „#Fudzi 161 km” (autora izdevums). Autors ir 21. gadsimta vienaudzis, un laikmeta novatoriskā elpa jūtama ikviņā viņa rakstītajā vārdā. Mārtiņš Zvīdrīns apbrīnojami talantīgi īstenojis paša izvirzīto uzdevumu – uzrakstīt brāļa piemiņai veltītu autobiografisku darbu par ceļu uz mērķi. Autors ir ārkārtīgi precīzs detaļas, neierasti atklāts un nežēlīgi patiess pašizpausmēs, un viņa absolūtais ekstremālisms vieš pārliecību, ka jaunajam rakstniekam ir pa spēkam iekārot arī literārās meistarības virsotnes.

***

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā atklāta izstāde „Valsts pirms valsts”

22. maijā Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) ātrijā un I izstāžu zālē Latvijas valsts Simtgades programmā tika atklāta izstāde „Valsts pirms valsts. Atbrīvošanās gadsimts 1817–1918”.

Izstāde stāsta par simts gadiem pirms valsts dibināšanas, kas pilnībā pārveidoja Latvijas sabiedrību un ļāva dzīmt modernai politiskai nācijai. Izstāde apskatāma līdz 19. augustam.

***

Kaļiņingradā atklāta J. K. Brocem veltīta izstāde

21. maijā Kaļiņingradas apgabala zinātniskajā bibliotēkā notika izstādes „Johana Kristofa Broces (1742–1823) Livonijas zīmējumi un aprakstu kollekcija Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā” atklāšana.

Izstāde organizēta Latvijas Simtgades sarīkojumu programmas ietvaros.

***

Saeima konceptuāli atbalsta jauna Diasporas likuma projektu

Saeima 24. maijā konceptuāli pirmajā lasījumā atbalstīja jauna Diasporas likuma projektu, kura mērķis ir stiprināt diasporas kā neatņemamas Latvijas sabiedrības daļas piederību Latvijai, nodrošināt diasporai iespējas brīvi veidot, uzturēt un paplašināt saites ar Latviju, kā arī sekmēt latviešu valodas, kultūras un piederības sajūtas Latvijai saglabāšanu diasporā. Likumprojekts paredz izstrādāt un ištenot sistēmisku un pastāvīgu atbalsta politiku un pasākumus diasporai un remigrantiem, nodrošinot labvēligus apstākļus sadarbībai un remigrācijai. Likuma projekts noteic, ka diaspora ir ārpus Latvijas pastāvīgi dzīvojoša Latvijas piederīgo kopiena un individu, kuri savu piederību saista ar Latviju. Tāpat tajā definēti diasporas organizācijas, remigrācijas un remigrantu jēdzieni.

***

Latvijas Nacionālo bruņoto spēku komandieris apmeklē Kanadu

No 21. līdz 24. maijam Latvijas Nacionālo bruņoto spēku koman-

dieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš darba vizītē apmeklēja Kanadu. Ģenerālleitnants L. Kalniņš tikās ar Kanadas Bruņoto spēku komandieri, Kanadas Apvienoto operāciju pavēlniecības komandieri, Kanadas parlamenta Nacionālās aizsardzības komitejas vadību, Latvijas vēstnieku Kanadā Kārli Eichenbaumu, lai pārrunātu aktuālos sadarbības jautājumus, kā arī starptautiskās un reģionālās drošības aktuālītātes.

kā partija *Saskaņa* ar vairākumu vēlētāju balsu pārliecinoši varētu būt uzvarētāja šoruden gādāmajās Saeimas vēlešanās, aģentūrai LETA teica Latvijas Universitātes komunikāciju zinātnu profesors Ojārs Skudra. Viņš piebilda, ka partijas *Saskaņa* publiski nospraus-tais mērķis vēlešanās iegūt pirmo vietu un palieināt pārstāvniecību parlamentā patlaban varētu izdoties, ja ne Jaunajai konservātīvajai partijai, ne *Vienotībai*, ne Latvijas Reģionu apvienībai neizdodas palieināt vēlētāju atbalstu un iedzī-votāji nemaina savus ieskatus par rīcību vēlešanās.

***

“Tuntulu Jurītis” dodas viesizrādē uz Lielbritāniju

Jūnija sākumā Latvijas Leļļu teātris ar Ģirta Šoļa iestudējumu „Tuntulu Jurītis”, kas pirmizrādi piedzīvoja pagājušā gada rudenī, dosies viesizrādē uz Lielbritāniju. Turpinot atzīmēt izcilā latviešu rakstnieka Alberta Kronenberga 130. gadadienu, sadarbību viesizrāžu organizēšanā teātrim piedāvājusi biedrība „Kronenbergs un Draugi” un tās vadīja, A. Kronenberga mazmeita Ilze Saulīte-Jansone. Iecere reālizēsies četrās viesizrādēs latviešu kopienu centros Lielbritānijā no 1. līdz 3. jūnijam.

***

Imants Melgailis Mūžībā

2018. gada 21. maijā 95 gadu vecumā mūžībā aizgājis mākslinieks, karikatūru meistars Imants Melgailis. Melgailis mākslinieciisko izglītību bija ieguvis pašmācības ceļā, karikatūras žanram pievērsies 20. gs. 40. gadu sākumā, bet pirmās karikatūras sāka publicēt par sporta temu žurnālā *Fiziskā Kultūra* 1952. gadā.

Izstādē viņš piedalījies kopš 1960. gada, bet Latvijas Mākslinieku savienības biedrs bija no 1964. gada, bijis arī Karikatūristu sekcijas priekšsēdis (1977–1987). Latvijas 20. gs. otrās pusē prese gandrīz nav iedomāja bez Imanta Melgaiļa karikatūrām, kuŗas dzīves komiskās situācijas un dažādie personāži tika parādīti ar mākslinieciķu ironiju tēlu stilizācijā, ko bagātināja ar psicholoģiski piesātinātiem zemtekstiem. Mākslinieks pārsvārā karikatūras veidojis tušas zīmējuma technikā, bet dažkārt melnbaltos zīmējumus papildinājis ar akvareļa krāsām. Visvairāk viņa karikatūras tika publicētas žurnālā *Dadzis*, kuŗā viņš darbojies no tā izveides brīža. Līdzās Latvijas presei viņa karikatūras tika publicētas arī ārzemju satiras žurnālos: *Eulenspiegel*, *Dikobraz*, *Stikel*, *Szpliki*. Imants Melgailis kopā ar Uģi Mežavilku vēlējās parādīt karikatūru kā būtisku mākslas žanru un sarīkoja pirmo karikatūru izstādi Mākslinieku namā 1961. gadā.

Zīnas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

No 24. līdz 26. maijam Pēterburgā notika PSEF – Pēterburgas starptautiskā ekonomiskā foruma – kārtējā konference. 1500 daļnieki no 70 valstīm. Rīkotājs – “nācijas līderis”, prezidents Putins, kurš konferences laikā rezideja, kā imperātors, greznajā t.s. Konstantina pilī.

Sis monumentālais pasākums – PSEF saiets – pašreizējās Rietumu un Krievijas pretstāvies ietvaros ir iecerēts kā pretsvars Davosai.

Kā zināms, šajā Šveices ziemas kūrortpilsētā kopš 1971. gada tiek rīkots ikgadējais WEF – *World Economic Forum*, pasaules ekonomiskais forums. Davosas saietos piedalās burtiski visa globālā politiskā, financiālā un ekonomiskā elite – valstsvīri, baņ-

kieji, analītiķi, izciļo domnīcu “gudrās galvas, un “nebūt Davosā” ir šausmīgs pazemojums jebkuļam, kurš šķiet sev izcis un jūtas atstumts.

Kārtējais Davosas forums notika š. g. 25. un 26. janvārī, un, neaugoties uz veselu aktuālo notikumu lērumu tajās dienās, Davosa bija pasaules plašsaziņas līdzekļu fokusā, galvenais jaunums. Pats vārds “Davosa” senkluvis sinonīms jēdzienam “pasaules vareno saiets”.

Nē, arī šogad Pēterburgas forums ne tuvu nesasniedza Davosas statusu un prestižu.

Saieta viesu vidū izcēlās Francijas prezidents Emanuels Makrons. Vladimirs Putins ar viņu sarunājas ļoti ilgi, pārkāpot savu “grafiku”. Un kaut gan Elizejas

pils saimnieks uzrunāja saieta namatēvu kā “dārgo Vladimиру”, viņš neatstāja nekādu šaubu par to, ka Francija nelokāmi atbalsta pret Krieviju vērstās sankcijas, kuļas vadošās rietumvalstis nolēma ieviest 2014. gadā, reagējot uz Krimas aneksiju un Maskavas izrīcībām Ukrainas austrumos.

Konferencē piedalījās Ķīnas “priekšsēža” (prezidenta) vietnieks, bet no ASV ieradās tikai Savienoto Valstu vēstnieks Maskavā Džons Hantsmans. Tātad – negatīvs signāls no Vašingtonas.

Līdzās Emanuelam Makronam Putins veltīja īpašu uzmanību Japānas prezidentam Sindzo Abem, jo Krievija ir ārkārtīgi ieinteresēta izdevīgos saimnieciskos sakaros ar “Uzlecošās saules zemi”.

Plašā sarunā ar pasaules plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem Putins, var teikt, žēlojās: “Nemaz nerunājot par to, ka NATO pievirzījusies mūsu robežām, mums radušās aizdomas, ka rīt Ukrainai arī tajā ieklausus tur vēl uzstādīs kaut kādas raktes un pretgaisa aizsardzības sistēmas. Nu ir taču kaut kādas robežas, saprotiet, “sarkano līniju” nedrīkst pāriet. Respektējiet taču arī mūsu intereses.”

Manuprāt, pelna ievēribu kāds ārkārtīgi nikns raksts, kas parādījies “pareizticīgo stalīnistu” portālā *zavtra.ru*: kāds Viktors Baraņecs sašutis par to, ka Pēterburgas forumā Krievijas valdības ministri Siluanovs, Nabuillina, Oreškins un Kudrins kāri dzēruši no Starptautiskā Valūtas fonda

vadītājas Kristinas Lagārdas mutes viņas padomus un ieteikumus. Sak, apstākļos, kad “kollektīvie Rietumi” nemītīgi uzbrūk Krievijai, “mūsu redzamākie ministri zemojas šo pašu Rietumu priekšā”.

Viktors Baraņecs secina: “Pēterburgas ekonomiskais forums pilnīgi skaidri parādīja, ka mūsu liberālā ierēdniecība (!) Rietumu priekšā stāv uz ceļiem – “dodiet mums kaut vai bulciņu, draudzēsimies, mēs piekritīsim jebkuļiem noteikumiem, lai tik jums izpatiktu” (..) Pēterburgas ekonomiskais forums vēlreiz atsedza mums ekonomiskās elites nekrievisko (!) ģimi.”

Kā mēdz teikt marksisti, mums ir darīšana ar “antagonistiskām pretrunām” mūsdienu Krievijā.

SALLIJA BENFELDE

Dažas vienkāršas lietas, manuprāt, ir labi redzamas katram, kurš kaut reizi, kaut nejauši ir skatījies kādu no Krievijas televīzijas kanāliem. Latvijā cilvēku, kuŗi šos TV kanālus skatās katru dienu, ir daudz, un tie nav tikai krievu valodā runājošie iedzīvotāji.

Nostāja par “vienīgo, patieso un pareizo” valsti pasaulē – Krieviju – bieži jūtama pat detektīvseriālos, bet dažādos dokumentālos stātos par zinātni un vēsturi vai diskusijās šī attieksme pret pasauli ir neizbēgama un tiek lepni arišēta. Tāpat jau sen nav noslēpums, ka šī faktu un melu kokteilis pamazām un nemanāmi ietekmē gan skatītāju uzskatus, gan nostāju ļoti daudzos jautājumos. Piemēram, pēc Skripalu indēšanas Lielbritanijā sociālajos tīklos varēja lasīt arī daža laba diasporas latvieša “svēto pārliecību”, ka briti paši indējuši, paši visu izdomājuši, lai varētu apsūdzēt Krieviju. Skatīties Krievijas TV kanālus ir vienkārši un lēti gan Eiropā, gan Amerikā, jo Krievija to var finansīti atļauties. Un, pat ja tas valstī maksā dārgi, propaganda ir pirmajā vietā, cilvēki pēc tam.

Kā Latviju pasargāt no Krievijas propagandas? Pārtraukt visu Krievijas TV retranslāciju Latvijā? Juridiski tas nav vienkārši, jo ir kanāli, kuŗi oficiāli ir “iekārtotu” kādā no Eiropas Savienības dalibvalstīm un bez Eiropas Komisijas atļaujas tas nav izdarāms. Ir izskanējuši visdažādākie priekšlikumi – piemēram, ja kādu kanālu ir aizliegusi Lietuva vai Igaunija, tad Latvija varētu izmantot šo valstu jau savāktos pierādījumus par nauda runu, dezinformāciju un meliem,

Latvija un Krievijas propaganda

lai kanālu slēgtu arī Latvijā. Tiesa, satura var aši pārceļt uz citu kanālu vai arī mainīt kanāla nosaukumu, tādēļ vienkārši tas nebūs šā vai tā. Un, protams, saistībā ar cīnīnu pret Krievijas propagandu jau ir izskanējis Nacionālās Elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (NEPLP) ierosinājums likumā par elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem ierakstīt, ka ziņas jābūt tikai faktiem un neitrālai nostājai. To, ka ziņas jau pēc definīcijas ir vēstījums, kuŗam jāatbild uz jautājumiem: Kas? Kur? Kad? un ka arī ziņas var taujāt pēc dažādu pušu viedokļiem, padome acīmredzot nolēmusi nepamanīt, tāpat kā to, ka šādi likuma papildinājumi varētu novest pie tā, ka komentāri un viedokļi vairs nebūtu iespējami. Turklatā padome atsaucas uz britu likumiem šajos jautājumos, sakot, ka ar Lielbritāniju demokrātijas jomā taču viss ir kārtībā. Tiesa gan, gribētos atgādināt par bērniem, kuŗiem karstu gludekli dot rokās nav prātīgi, un Latvijas politiķi bieži atgādina tādus izlaistus bērnus, kuŗiem savas vēlmes ir pirmajā vietā, bet par sekām valstīj un sabiedrībai kopumā viņi nedomā. Arī Latvijas sabiedrība bieži vien izturas kā niķīgs bērns, pieprasā detektīvseriālus un dažādas izklaides un to neinteresē tas, ko Krievijas TV kanāli viņiem viltīgi “iebaro” papildus izklaidei. Savukārt tie, kuŗi projām skumst pēc PSRS, šos kanālus uzskata par vienīgās patiesības paudējiem un tajos redzādāk piekļukumi – piemēram, ja kādu kanālu ir aizliegusi

dīzību. Turklatā, redzot, cik ļoti NEPLP “mīl” sabiedriskos medijs, ir skaids, ka tā neliksies mierā un centīties no sirds, lai taču beidzot iemācītu vismaz sabiedrisko mediju žurnālistus padevīgi uzsklausīt varas pārstāvju teikto.

Jebkurā gadījumā priekšlikumi un ieteikumi vēl būs, tilt valjā no Krievijas TV nav un nebūs vienkārši, it sevišķi tādēļ, ka inter-

nets un mūsdienu tehnoloģijas ļauj iegūt informāciju visdažādākajos veidos.

Tomēr ir kāds jautājums, uz kurū grūti atrast atbildi – proti, kāpēc uzņēmums *Lattelecom*, kurā 51 procents pieder Latvijas valstij, kura mēģina cīnīties pret Krievijas propagandas ietekmi, Krievijas TV kanālus piedāvā t.s. pamata paketē? Domāju, ka nav noslēpums, ka Krievijas TV savus kanālus par daudz lētāku naudu piedāvā tad, ja tiem ir nodrošināta t.s. simtprocentīga auditorijas pīeja. Citiem vārdiem sakot, tas nozīmē, ka, iekļaujot tos pamata paketē, kas ir lētāka, arī maksā par retranslāciju ir mazāka, bet auditorija ir lielāka. Ja šie TV kanāli tiks iekļauti citās paketēs, cena būs augsta gan *Lattelecom*, gan skatītājiem, un tos izvēlēsies daudz mazāk cilvēku. *Lattelecom* peļņa neapšaubāmi kritīs. Protams, skaitļi publiski nav pīejami, jo tas ir uzņēmuma komercnoslēpums, bet Nacionālās drošības padomei un Saeimas Nacionālās drošības komisijai šiem datiem ir jābūt pīejamiem. Manuprāt, jautājums ir vienkāršs – ja valsts cīnās pret Krievijas propagandu, kāpēc tā nevar kompensēt uzņēmuma zaudējumus un kāpēc nevar paaugstināt maksu par Krievijas TV kanāliem to skatītājiem? Ja jau cilvēki nespēj

diasporai, laikam nu jau vairs pat nav vērts atgādināt. Tāpat kā par to, ka minēto kaimiņvalsts kanālu nepieciešamība netiek vērtēta tikai reitingos un naudā, kā pie mums elektroniskos plašsaziņas līdzekļus cenšas vērtēt NEPLP.

Jebkurā gadījumā – runājot futbola līdzībās, bumba ir Latvijas valsts jeb Saeimas laukuma pūse un to nevajadzētu pazuādēt. Jo likuma par elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem grozījumi un papildinājumi var nezaudēt demokratisku pīeju un vienlaikus atrast veidus, kā ierobežot Krievijas propagandas ietekmi uz cilvēku prātiem.

“Lai uzklausītu un novērtētu Latviju!”

LIGITA KOVTUNA

23. maija pēcpusdienā Latvijas Zinātnu akadēmijā, klātesot plāšam zinātnieku un politiku pulkam, tika atvērts nozīmīgs akadēmisko rakstu krājums “Latvija un latvieši” divos sējumos, latviešu un angļu valodā. Jūnijā nāks klajā arī izdevums krievu valodā. Īstenībā šī bija jau otrā atvēršana – pirmā notika 9. maijā Valsts prezidenta pilī, kad krājuma angļu valodas variants tika dāvināts Latvijā rezidējošo valstu vēstniekiem. Redkollegijas priekšsēdis akadēmikis Jānis Stradiņš savā uzrunā tieši noformulēja izdevuma mērķi: “Lai uzklausītu un novērtētu Latviju kā pilnvērtīgu Eiropas valsti.” Un vēl – “Svarīgi ir arī mums pašiem sevi saprast.” Te arī akadēmika J. Stradiņa teiktais par mums, latviešiem, pašiem:

“Vērtējot latviešu mentālitātes raksturīgās ipatnības, tiek minēta darba milestība, izturība (sikstums), lepnumis par savu tautu un patmīlību, nosvērtību, cieņu pret dabu, milestību uz lauku dzīvi, taču līdztekus tiek accentēta skaudība, skopums (bet pēdējos gados krasī iezīmējas arī pretējais – mecenātisma un devīgu ziedoju mu izpausmes!), zems pašnovērtējums, iesaiste konfliktsituācijās. Kāds ārzemju žurnālists atzinis, ka latvieši esot emocionālāki nekā igaunī, bet piesardzīgāki nekā lietuvieši. Latviešiem piemītot arī spēja vienlaikus ticēt gluži pretējām

lietām, neesot nostiprinājusies konkrētu vērtību sistēma. Daudzi vērotāji uzsvēr latviešu ipašo milestību uz dziedāšanu (ipaši kora dziedāšanu) un teātri.”

Šis ir būtiski pārstrādāts, mainīts un papildināts izdevums pēc 2013. gadā tikai latviešu valodā iznākušā četru sējumu lieldarba (tas bija “Latvijas sarkanā” krāsā, šis – tumšzaļš ar Lielvārdes jostas rakstiem zeltā).

Pirmajā sējumā analizēta situācija mūsdien Latvijā, un to ievada akadēmikēs Vairas Vičes-Freibergas raksts par Latviju globālizētājā pasaule. No citiem rakstiem gūstam priekšstatu par Latvijas konstitucionālajiem pa-

matiem, tautsaimniecību, demografiju, valodu, izglītību un ziņātni, kultūrainavu, kā arī dažādiem kultūras aspektiem un sportu. Otrs sējums veltīts latviešu etnosam kopš senlaikiem līdz neatkarīgās valsts izveidošanai, kā arī Latvijas valstij laikā no 1918. gada līdz 1991. gadam, tostarp pievēršoties tās attīstības problēmām un divu okupāciju nodarītajam ļaunumam.

Pavisam jaunajā krājumā kopumā iekļauti 44 raksti (to 49 autori – atzīti savu jomu speciālisti). Krājumu papildina 540 fotogrāfijas, diagrammas un tabulas, 30 kartes, personu rādītājs ar 3240 personām. Visi raksti ir

Akad. Jānis Stradiņš

Akad. Tālavs Jundzis

Grāmatas veidotāju komanda. Pirmajā rindā ko kreisās: atklāšanas sarīkojuma vadītājs režisors Jānis Streičs, LZA prezidents akad. Ojārs Spārītis, akad. Jānis Stradiņš, Sacīmas priekšsēde Ināra Mūrniece, akad. Maija Küle, akad. Ilga Jansone // Foto: Jānis Brencis

autoru oriģināldarbi, kas balstīti uz daudzu archīvu un krātuvju materiāliem, kā arī uz citu, t. sk. ārzemju, autoru publikācijām.

J. Stradiņš arī neslēpa sarūgtinājumu par zinātnes zemo finansējumu valstī un aicināja viņus iegādāties izdevumu, kā arī ziedot, jo – “vēl ir parādi!” To apliecināja arī ZA viceprezidents, Baltijas stratēģisko pētījumu centra vadītājs akadēmikis Tālavs Jundzis, kurš, būdams līderba “praktiskais ištenotājs”, pastāstīja, ka izdevējiem nācies ņemt aizdevumu, lai šis valstiski svarīgais darbs nāktu klajā tieši

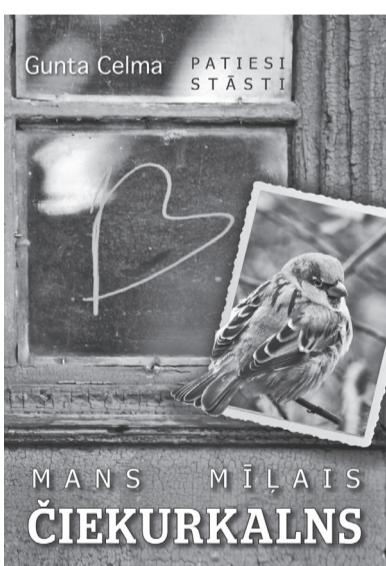
Latvijas Simtgades gadā. “Šādi akadēmiskie darbi parasti tiek izdoti reizi gadsimtā, tie ir darbītilpīgi un dārgi, tāpēc aicinu ikvienu atbalstīt!” T. Jundzis arī pateicās gan autoriem, gan visam plašajam radošo un technisko darbinieku lokam, kas godam veica savus uzdevumus.

Ja arī jūs vēlaties atbalstīt akadēmisko rakstu krājumu “Latvija un latvieši”, pēcīet to, dāviniet saviem bērniem un pažīnām, lai Latvijas vārds top zināms un saprotams plašajā pasaule!

(Par iegādāšanās iespējām sazinieties ar redakciju.)

EDUARDS SILKALNS

Manā bērnībā, kas iekrita vācu okupācijas laikā, ar vecākiem dažkārt ciemojāmies Eduarda un Līdijas Ritmanu ģimenē Mežaparkā. Ritmaniem bija trīs dēli: Valdis, Zigurds un Andris, manas mātes brālēni. Ārsts Andris Ritmanis vēlāk izvērtās par redzamu latviešu sabiedrības darbinieku ASV Rietumkrastā, bija Atmodas laikā lieļu populāritāti guvušās dziesmas “Manai tautai” teksta autors un ilgus gadus bijis *Laika* līdzstrādnieks.

Uz Mežaparku braucām garām Čiekurkalnam ar 11. tramvaju, kāds kursē vēl šobaltdien. No Čiekurkalna mūža gaitā saglabājās tikai divas atmiņu drumslas: tam bija pašam savas – 2. tramvaja līnijas galapunkts un milzīgs ūdens-

tornis. Ja neskaita Rīgas baznīcas, tik imponantu celtni kā Čiekurkalna ūdenstorni vairs neiznāca redzēt līdz gadsimta vidum, kad kā brīnumā vēros stāvus trīspadsmit augstajā *Manchester Unity “debesskrāpi”* Austrālijas Melburnā.

Kāpēc Mežaparkam bija dots Mežaparka nosaukums, bija vairāk nekā skaidrs: daudzie koki šai pilsētas dalā liek domāt gandrīz vai par mežu, bet visas apkārtnes sakoptība un smalkums – par parku. Bet kā ar Čiekurkalnu: kur tam tas kalns un kur tie čiekuri? Ieraugot grāmatveikala jaunu novietnē Gunta Celmas grāmatu *Mans mīlais Čiekurkalns*, nodomāju: tā jāņem ciet, lai mūža otrā galā noskaidrotu, kas bērnībā bija palīcis nesaprasts. Izrādās, ka vācu kundzības laikā rajons saukts par Šreijenbušu, un Čiekurkalna vārdu tas ieguvīs tikai ap 1914. gadu. Savukārt padomju kundzības laikā tam uztiepts Oktobra rajona nosaukums par godu oktobra mēnesī notikušajam bolševiku apvērumam. Teoriju un nostāstu par vārda Čiekurkalns izcelsmi un jēgu ir par daudz un par dažādu, lai tās šeit atstātu, bet interesenti stimulantus pašu pārdomām atradis 11. un 17. lappusē.

Grāmatas autore “Čierīti” uzauģusi padomju laikā un savu dzimteni šī vārda šaurākajā izpratnē apčubina ar lielu milestību. Viņas pašas atmiņas mijas ar archīvos atrastu informāciju un ar citu čiekurkalniešu stāstiem. Tekstu pa-

Kā mute ar izdauzītiem zobiem

Gunta Celma, Mans mīlais Čiekurkalns, patiesi stāsti, apgāds “Madris”, 240 lpp.

Par ģeometrisko rajona plānojumu runājot, jāatzīmē, ka Čiekurkalnā nepazīst vārdu “iela”: cilvēks tur dzīvo linijās un šķērslinijās.

Kāds rakstītājs aizrāda, ka “Čiekurkalns nebūt nebija tik proletārists, kā par to mēdza runāt. Iedzīvotāji vai vismaz kāda to daļa sarosījusies arī uz kultūrālām aktīvitātēm. Notikušas kādas Dailes teātra viesizrādes. (Tik salīdzinoši tuvu paša Dailes teātra mājām?)

Darbojies kino ar cēlo nosaukumu *Ākropole*; varam saprast, ka vietējie tam izdomājuši iesauku Kroplis.

Salīdzinot agrāko Čiekurkalnu ar tagadējo, kāda Olga Pētersone izsakās:

Tagad man savu jaunības un bēru dienu rajonu grūti atpazīt. Tas ir stipri pārmainījies, daudz zaudējis no kādreizējās burvības. Mūsu māja sagumusī, baltie plastmasas logi grieztin griežas acis, trotuārs izdrupis, bet skaistie bruģakmeni pēc daudzo komūnikāciju likšanas sasvesti atpakaļ ar tādu nevēribu, ka uzreiz redzams – tie darba darītāji savu pilsētu nemīl. Viss vienās bedrēs... (114.)

Padomju laiks, bet it īpaši tā beigas, Čiekurkalnu ievērojami pastiprītis. Varai tuva nav bijusi pagātnes mantojuma saglabāšana, toties bijuši daži it grandiozi nākotnes plāni. Tā dažu labu celtni nodemolējusi, bet sakarā ar varu mainītu neko it kā labāku tās vietā vairs nav paguvusi uzcelt. Pats negatīvākais izteikums par Čiekur-

kalnu visā grāmatā ir, ka tas vietai atgādinot muti ar izsistiem zobiem.

Zīmīga ir skaitļu valoda:

“1937. gadā Čiekurkalnā dzīvoja 8113 cilvēku, no kuriem 88 procenti bija latvieši, 4 procenti – vācieši, 3 procenti – krievi. Salīdzinājumam: tagad te dzīvo 7000 iedzīvotāju, no kuriem 58 procenti ir latvieši.” (24.)

Pāris piebilstu, tādu kā kuriozu, Elektriskais ielu apgaismojums Čiekurkalnā ieviests 1924. gadā, tad jau dzīvojamo ēku gaismojums droši vien tad pat. Būtu tas noticis daudz vēlāk, čierīniekiem būtu bijusi liegta radio klausīšanās, jo Latvijas Radio sāka “radīt un raidīt” 1925. gadā.

Laika lasītājiem būs interesanti uzzināt, ka grāmatā ir atsauces uz diviem viņu avīzē publicētiem rakstiem – 1955. un 1959. gadā. Rakstot par termoelektrostacijas (TEC) būvēšanu Čiekurkalnā, autore izvēlējusies meklēt informāciju *Laikā*, ne padomju avīzēs, tīcīt, ka apraksti un vērtējumi *Laikā* būs objektīvāki par padomju presē atrodamajiem.

Manu miļo Čiekurkalnu varu ieteikt kā saistošu lasāmvielu jebkāram grāmatu un Latvijas un tās pagātnes draugam, ne jau tikai bijušajiem vai tagadējiem čiekurkalniešiem vien. Tas ir tāpat kā ar Ināras Kolmanes mākslas filmu *Bille*, kas šogad iepriecē visu Latviju, ne tikai grīziņkalniešus vien.

“Negribu dalīt – diasporas un Latvijas latvieši”

Latvijas Republikas ārkārtējā un pilnvarotā vēstniece Lielbritanijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē Baiba Braže intervija Sallijai Benfeldei

Vai tas, kas tiek solīts saistībā ar Brexit Eiropas Savienības dalīvalstu pilsoniem, ir drošs un skaidri zināms?

Es ierados Londonā 2016. gada augustā, un referendumā par Brexit jau bija noticis. Neapšaubāmi ne-skaidrība un jautājumi mūsu valsts-piederīgo vidū ir. Visās tikšanās reizēs, kas mums ir ārpus Londonas, tautiešiem ir daudz jautājumu. Tagad ir jāvāc visi iespējamie dokumenti, kas pierāda, ka viņi šeit ir bijusi, visi iespējamie čeki un apliecinājumi, ka viņi šeit ir uzturējušies legāli, ir jābūt nodokļu maksātāja numuram. Kāda tieši būs reģistrācijas sistēma un kā tā strādās, to mēs, protams, nezinām. Esam tautiešus lūguši pieteikties britu *Home office*, viņiem ir īpaša informācijas sistēma un e-pasta adrese – lai viņi var saņemt informācijas jaunumus paši savos e-pastos. Daļa mūsējo ir pieteikušies arī uz t.s. testa grupām, lai būtu, kad jaunā reģistrācijas sistēma sāks strādāt testa režīmā, viņi varētu piedalīties pārbaudē. Tās ir tās lietas, ko mēs stāstām, lai cilvēki īpaši neuztrauktos, jo pagaidām nekas nemainās. Vienlaikus gan ir jānodrošinās un jāvāc visi dokumenti.

Vai iekšējās pretrunas britu valdībā un arī pašā Konservatīvajā partijā saziņu ar valdību un ārlietu dienestu nepadara grūtāku? Vai arī diplomātiskajā dienestā tomēr nekas nemainās, jo tajā ir savi standarti?

Mēs ar britu pusi sarunas nevedam, to dara Eiropas Savienības sarunvedējs Mišels Barnjē. Visas mūsu problēmas un visu to, kas mums vajadzīgs, mēs stāstām Barnjē. Un mūsu problēmas nav īpaši atšķirīgas no citu valstu problēmām. Lielākajai daļai valstu ir pozitīva tirdzniecības bilance, ko negribētos zaudēt, un savi pilsoni – franču vien šeit ir kādi 300 tūkstoši, lietuvieši ir 250 tūkstoši, polu ir vairāk nekā miljons. Mūsu tautiesi šeit ir tieši tādi paši kā Latvijā, tauta nemainās atkarībā no tā, kurā vieta dzīvo. Ir augsti izglītoti cilvēki, ir cilvēki, kuri šeit studē, ir financisti, ir strādnieki, ir jaunāki un gados vecāki cilvēki. Ir arī savas problēmas – tieši tāpat kā Latvijā.

Atceros Ziemsvētku egli no Latvijas britu Ārlietu ministrijas oficiālajā reprezentācijas namā un to, ka ārlietu ministrs Boriss Džonsons, ieradies uz tās svinīgo iedegšanu, sasveicinājis ar katru sarīkojuma viesi personīgi.

Briti mūs uztver kā sev ļoti līdzīgi domājošus un tas attiecās gan uz jautājumiem par tirdzniecību, drošības politiku, gan Eiropas Savienības iekšējiem jautājumiem un attiecībām ar ASV, kur gan izskan liela kritika, bet vienlaikus Eiropai nav alternatīvas attiecībām ar Ameriku. Būtiskais ir skatīties, kā mēs attiecības varam izveidot sistēmiskas, ir jādomā par cilvēkiem, par ekonomiskajām attiecībām. Eiropai nav svarīgāku attiecību. Pēdējo simts gadu laikā Eiropai tās ir bijušas izšķirošas. Pirmo Pasauļes karu izdevās pabeigt, kad karā ie-saistījās Amerika, otro Pasauļes karu tieši tāpat. Tāpēc gan Baltijas, gan visas Eiropas drošībai nav al-

ternatīvas. Šajā nostājā britiem un mums ir vistiešākā sapratne. Tāpat tas ir arī izpratnē par Krieviju. Ar attiecībām starp Latviju un Lielbritāniju viss ir kārtībā. Tas, ka mūsu tautieši šeit labi un smagi strādā un veicina britu ekonomiku, ari ir fakts.

Vai uz Brexit fona mainās diasporas attieksme pret iesaistīšanos dažādu jautājumu risināšanā gan diasporas vidē, gan Latvijā? Vai ir interese par pilsonisko līdzdalību Latvijā notiekosajā?

Domāju, ka pārmaiņas ir jūtas. It sevišķi Eiropas Latviesu apvienība ir kodolīgi sākus pozicionēties par likumdošanas jautājumiem. Atcerieties diskusiju par pensiju aplikšanu ar Latvijas nodokļiem! Protams, viena daļa tautiešu, kuri šeit ir nostrādājuši desmit gadus un var sākt saņemt britu pensiju, grib braukt atpakaļ uz Latviju un, protams, šis jautājums viņus skar vistiešākajā veidā. Tāpat kā jautājumi par sekundāro deklāto dzīvesvietu tiem, kuri grib at-

torantūru un iespējām pēc studijām atrast darbu. Mēs viņus save-dam kopā ar Latvijas Izglītības ministrijas kollēgām, ir pieejamas atbalsta programmas. Ir cilvēki, kuru bērni gatavojas iet skolā, viņi grib braukt atpakaļ uz Latviju, lai bērni varētu mācīties latviešu valodā. Ir cilvēki, kuri ir uzkrājuši kapitālu un interesējas par biznesa iespējām Latvijā. Viņus visus interesē loti praktiskas lietas. Gribu paslavēt Cēsu pilsētas galvu Jāni Rozenbergu – viņš ir bijis šeit, zina cilvēkus. Cēsis ir vieta, kurā ir laba slava. Ar vārdu sakot, katrai cilvēku grupai ir savas, atšķirīgas intereses. Tomēr es negribētu piekrist, ka valsts kopejā nostāja ir – lai diaspora nebāzēs Latvijas lietas. Tā nav!

Tās bija mediju pārstāvju domas, un no medijiem lielā mērā ir atkarīga sabiedrības nostāja kādā jautājumā. Spilgts piemērs ir Krievija, kur vairs nav neatkarīgu mediju, bet visi vairāk vai mazāk strādā Prezidentam. Latvijas valsts institūciju konkursos

nājumus, bet būtu svarīgi apvienot to, kas ir svarīgi diasporai, un to, kas ir svarīgi Latvijas attīstībai, kopā ar vietējām ziņām.

Par pilsonisko aktivitāti un medijiem jautāju arī tāpēc, ka 13. Saeimas vēlēšanas vairs nav tālu. 12. Saeimas vēlēšanās no diasporas piedalījās aptuveni tikai ceturtā daļa balsstiesīgo.

Varbūt daļa vēlētāju tobrīd bija aizbraukuši uz Latviju un balsoja tur, daļa nobalsoja pa pastu. Šogad ārpus Latvijas būs 115 vēlēšanu iecirkni. Jāteic, ka lielākā daļa valsts atbalstā ārpus Latvijas aiziet skoliņām, tā ir jaunās paaudzes noturēšana latviskajā identitātē. Vecāki daudz strādā, viņiem ne vienmēr pietiek laika un iespēju izstāstīt par Latviju un par latviskajām lietām, skoliņas un atbalsts skolotājiem entuziastiem ir svarīgs, loti svarīgs. Es pat teiktu – tas ir galvenais. Un ne tik daudz par dziesmām un dejām, bet par sistēmiska atbalsta nodrošināšanu. Lielākā daļa projektu, kas tiek iesniegti mūsu kon-

vēlēšanu komisijas. Un, protams, būs informācija Vēstniecības mājaslapā, Facebook, Twitter kontā.

Vai problēmas, kas Lielbritānijā dažāk rodas saistībā ar diasporas ģimenēm un bērniem, ir aktuālas?

Britu dienestu izpratne par bērnu un ģimēnu situāciju atšķiras no Latvijas izpratnes un nostādnēm. Tikko ir mazākās aizdomas par bērnu labturību, viņš tiek izņemts no ģimenes. Taču Latvijas valsts-piederīgo ģimenes saprot, ka tādas problēmas var rasties, un ir kļuvušas daudz uzmanīgākas. Mēs ilgi un pamatīgi strādājām ar britu sociālajiem dienestiem un pašvaldībām, lai tās saprastu, ka ir pienākums ziņot Vēstniecībai, ja bērns no ģimenes ir izņemts kaut vai uz divām dienām. Ja bērns ticis izņemts, bri-tu iestādes sazinās ar Latvijas Tieslietu ministriju un tad skatās, kāds ir tālākais risinājums. Ja nepieciešams tiesas process, tad ar Vēstniecības palidzību tiek meklēts jurists, palidzam arī ar tulku – pašvaldībai ir pienākums to nodrošināt. Mūsu prāt, optimālais risinājums, pat, ja ir ilgtermiņa sekas, atstāt viņu pie radiniekiem vai nu šeit, vai Latvijā, vai vēl kādā citā valstī. Tikai vissliktākajā gadījumā bērns nonāk britu audžuģimenē vai tiek adoptēts. Visbiežāk tomēr bērni tiek atdoti ģimenēm. Tādu gadījumu, kad bērns ilgāku laiku ir britu audžuģimenē vai tiek adoptēts, ir maz. Situācija ir uzlabojusies. Lai raksturotu apjomu, kādā Lielbritānijā bērni vispār tiek izņemti no ģimēnēm, jānosauc skaitli – tikai Anglijā un Velsā pagājušajā gadā bija 75 tūkstoši tādu gadījumu. Uz šī fona gadījumu skaits ar Latvijas valsts-piederīgo ģimēm ir gandrīz ne-pamanāms. Protams, katrs gadījums ir individuāls un ģimenei smags. Britu dienestiem ir svarīgi, lai sadarbotos ar tiem, parādītu, ka saprotu viņu bažas un esam gatavi sadarbotoši rūpēs par bērnu.

Vai, jūsuprāt, topošais Diasporas likums varētu palidzēt risināt tās problēmas, kas diasporas cilvēkiem rodas saskarsmē ar Latvijas valsti un Latvijas cilvēkiem?

Man negribētos dalīt – diasporas un Latvijas latvieši. Mēs visi esam Latvijas cilvēki, mēs visi esam cēlušies no Latvijas. Šodienas pasaule ir gluži normāli, ja cilvēks kādu laiku dzīvo ārpus Latvijas. Es smejos, ka aizbraukt no Rīgas līdz manai dzimtajai vietai Bārtai gandrīz ir ilgāk nekā no Rīgas līdz Londonai.

Manuprāt, Diasporas likuma galvenais uzdevums ir noteikt un regulēt tās jomas, ko var izdarīt tikai ar likumu. Piemēram, jautājumi par sekundārās dzīvesvietas deklarēšanu, par veselības apdrošināšanu, par skolām u.c. Un ir jādomā, vai to ielikt vienā speciālā Diasporas likumā vai jau esošajos likumos, kas risina specializētas jomas rēgulējumu. Tas ir normāls likumdošanas jaunrades process.

Mēs esam globāla latviešu kopena, un tādas ir gandrīz visām tautām. Protams, mēs priecātos, ja pēc iespējas vairāk latviešu darbotos Latvijā, bet mūsdienās pasaule ir atvērta.

Baiba Braže: “Man negribētos dalīt – diasporas un Latvijas latvieši. Mēs visi esam Latvijas cilvēki, mēs visi esam cēlušies no Latvijas. Šodienas pasaule ir gluži normāli, ja cilvēks kādu laiku dzīvo ārpus Latvijas. Es smejos, ka aizbraukt no Rīgas līdz manai dzimtajai vietai Bārtai gandrīz ir ilgāk nekā no Rīgas līdz Londonai.”

griezties Latvijā, par bērniem un skolu, par veselības aprūpi. Šeit, Lielbritānijā, esam pamanījuši, ka daudz aktīvākas ir kļuvušas biedrības – gan reģionālās biedrības, gan skoliņas, cilvēki reģistrējas, aktīvi darbojas.

Ir dzirdēts sakām – izskatās, ka Latvijas valsts atbalsta dziedāšanu un dejošanu, neiebilst, ka sūtām naudu uz Latviju, varam atgriezties, ja mums tā gribas, bet negrib, ka kļūstam pārāk gudri un sākam “bāzt degunu” Latvijas lietās. Vai varat to komentēt?

Tādu nostāju tā īsti neesmu manījusi. Acīmredzot tas ir atkarīgs no tā, ar ko un kur mēs runājamies. Studentiem ir savas intereses – par maģistra programmām, par dok-

diasporas medijiem gandrīz nav nekādu iespēju, tie nav domāti mediju attīstībai.

Grūti pateikt, vai ir iespējams viens diasporas medījs mūsdienu pasaulei, kur ir lielas iespējas iegūt informāciju un kurā viss ir savstarpēji saistīts. Ziņu teorija liecina, ka cilvēkus vispirms interesē tas, kas ir ap viņiem un informāciju par to, kas viņiem ir vajadzīgs. Un, protams, izklaides un dažādi pozitīvi vai negatīvi notikumi. “Augstā politika” vairumu diasporas cilvēku ne pārāk interesē, ja vien tas neskar viņus tiesi. Diasporas mediju lietas droši vien jāskatās kontekstā ar to, kāda pašlaik ir diasporas mediju telpa. Neesmu eksperte šajā jomā, un man ir grūti izdarīt kādus seci-

kursos, ir skoliņām, ir arī dažādu diskusiju un forumu projekti. Zi-

nu, ka pirms vēlēšanām aktīvo diasporas cilvēku vidū ir idejas rīkot politisko partiju diskusijas, aicināt politisko partiju pārstāvju uz Lielbritāniju. Vēstniecība tiešā veidā to nedarīs, jo politisko partiju uzdevums ir varas pārņemšana, un tas ir jādara partijām pašām. Ja diasporai ir vēlme un interese rīkot tādas tīkšanās, tad skatīsimies, cik lielas ir mūsu iespējas to atbalstīt. Tas, ko mēs darām, ir palidzība Centrālajai vēlēšanu komisijai, pa-līdzam veidot iecirkņus, komandu, kas to darīs. Palidzēsim apmācīt iecirkņu vadītājus, kā strādāt, un mums, visticamāk, paligos atbrauks kāds pārstāvis no Centrālās

Foto: LETTA

ILZE GAROZA

Latvijā beidzot iestājusies vasara ne tikai kalendārā, bet ļoti vārīgs noskoņojums jūtams arī ekonomikā, kas jau piecus gadus piedzīvo stabilu ekonomisko izaugsmi, kas rezultējas arvien liekākā ekonomiskā aktivitātē un pieprasījumā pēc kvalificēta darbaspēka. „Ja kādreiz esi domājis par pārcelšanos uz Latviju, tad šis ir ļoti labs laiks,” norāda darba un remigrācijas portāla *YourMove.lv* dibinātājs **Jānis Kreilis**.

Bezdarba limenis 2018. gada pavasarī ir nokrities līdz 6,7% un tuvojas vēsturiski zemākajam līmenim. Savukārt Latvijas darba devēju organizāciju apkopotie dati liecina, ka 70% Latvijas uzņēmumu trūkst darbiniekus.

Lai motivētu Latvijas uzņēmumus spert konkrētus soļus ārvalstīs dzīvojošā Latvijas izcelsmes darbaspēka iesaistē, pagājušajā nedēļā mobilo sakaru operators „Tele2” izsludināja akciju „Latvija strādā”. Šīs kampanas mērķis ir veicināt vismaz 1000 emigrējošo latviešu atgriešanos Latvijā un iekļaušanos Latvijas darba tirgū. Saskaņā ar „Tele2” veiktās aptaujas datiem, 76 Latvijas uzņēmumi būtu gatavi piesaistīt kā darbiniekus ārvalstīs dzīvojošos Latvijas valstspiederīgos, bet tikai 28% līdz šim ir padomājuši par ārzemēs dzīvojošajiem tautiešiem kā primāro segmentu. Nule uzsāktās kustības ietvaros jau vairāki desmiti Latvijas uzņēmumu pauduši apņemšanos pie-

saitīt un „pārvest mājās” vismaz vienu ārzemēs strādājošo Latvijas valstspiederīgo.

Latvijas Universitātes (LU) profesors un migrācijas pētnieks Michails Hazans, atsaucoties uz LU veiktu pētījumu, skaidro, ka ap 60% remigrantu darba meklēšanu uzsākuši, vēl atrodoties ārzemēs, bet tikai 20% izdevies to paveikt no attāluma. Vislielākajam ipatsvaram, proti, 37% remigrantu darbu Latvijā izdevies atrast ar radu, draugu vai paziņu palīdzību. 32% darbu Latvijā atraduši, atsaucoties uz sludinājumu, savukārt – 10%, ievietojot sludinā-

jumu vai CV kādā no interneta portāliem vai sūtot to darba devējam.

Sādu uz ārvalstīs dzīvojošajiem latviešu profesionāļiem speciālizētu darba portālu *YourMove.lv* ir izveidojuši Jānis Kreilis un Reinis Znotiņš. Tā mērķis ir palīdzēt savienot profesionāļus ar pasaules pieredzi, kuri apsver iespēju atgriezties vai pārcelties uz Latviju, ar mūsdienīgiem un maksātspējīgiem uzņēmumiem Latvijā. Šobrīd portālā ir reģistrējušies vairāk nekā 100 uzņēmumi, un pirmajos darbības mēnešos tas ir palīdzējis jau

Reinis Znotiņš, piedaloties ALA 67. kongresa darba diskusijā, teica: „Mēs apvienojam darītājus, nevis čīkstētājus, stāstām par pozitīvo pieredzi, un tādas ir daudz. Mūsu portālā ir vairāk nekā 3000 sekotāju, cilvēku, kas saprot, ka ir daļa no Latvijas.”

Jānis Kreilis

vairākiem darba devējiem atrast meklētos darbiniekus, bet darba meklētājiem – konkurētspējīgi apmaksātu darbu Latvijā. „Mēs gribam pavērt iespējas tiem, kas vēlas atgriezties, atrast labi apmaksātu darbu Latvijā un atvest uz Latviju ārvalstīs gūto pieredzi un zināšanas,” uzsvēr J. Kreilis. „Nav tā, ka cilvēki tikai dodas prom. Mēs redzam, ka tie arī atgriežas. Un atgriežas arvien lielākā skaitā, atvedot jaunas zināšanas, prasmes un kontaktus pasaulei, kas savukārt veicinās tālāku Latvijas ekonomisko izaugsmi,” piebilst J. Kreilis.

J. Kreila vadībā pirms pusotra

gada Latvijā aizsākās arī kustība „Ar pasaules pieredzi Latvijā”, kas katru mēneša pēdējā otrdiennā Austrālijas latvieša Krišjāna Putniņa izveidotajā restorānā „Trompete” pulcē remigrējušos jaunos profesionāļus, kuri tic Latvijas izaugsmei un piedāvātajām iespējām. „Pats no savas personīgās pieredzes varu uzskaitīt virknī iemeslu, kādēļ atgriezties Latvijā. Vēlos, lai šīs iespējas saredz arī citi,” piebilst J. Kreilis, kuš pēc deviņu gadu prombūtnes 2016. gadā atgriežas Latvijā.

Plašāk par iemesliem, kādēļ J. Kreila ieskatā vērts pārcelties uz Latviju, lasīt: www.yourmove.lv

GUNDEGA SAULĪTE

Vispirms – daži fakti, kas jāzina. Režisors dramaturgs, teātra teorētiķis, aktieņu meistarības pedagogs, tulkotājs, sabiedrīks darbinieks **Pēteris Pētersons** dzimis 1923. gada 24. maijā drāmatiķa Jūlija Pētersona ģimenē. Daudzpusīga, bezgala talantīga un rosīga kulturas personība. 1998. gada 10. oktobrī abi ar sievu Eleonoru gāja bojā autokatastrofā.

1961. gadā Pētersons saraksta lugu „Man 30 gadu”, ko nākamajā – 1962. gadā iestudē toreizējais Drāmas (tagad Nacionālais) teātris, režisors ir Alfrēds Jaunušans. Galvenajā Rozes lomā – Velta Līne, tieši viņai, aktrisei slavas un pielūgsmes zenitā, autors veltījis šo saistītā valodā rakstīto lugu.

Šogad 24. maijā, tieši Pēteņa Pētersona 95. dzimšanas dienā, Nacionālajā teātrā notika lugas „Man 30 gadu” jauniestudējuma pirmizrāde. Iestudējuma režisore Ināra Slucka apliecinā, ka darbs veltīts suģestējošai personībai, ar kuŗu viņa pati sastapusi divos Nacionālā teātra iestudējumos. Tas pats par sevi ir cienījams, godpilns teātra solis, tomēr šī izrādes nozīme un vērtība neaprobežojas tikai ar cieņas pilnu reveransu pagātnei.

Mūsu priekšā ir jaunības enerģijas piestrāvots, dzīves mīlestību apliecinīšs skatuves darbs, kuŗ režisore eleganti saliedējusi kopā daudzas būtiskas sastāvdaļas.

Izrāde šodienas priekam un pagātnes atcerēm

„Man 30 gadu”. Darba jaunieši kafejnīcā // Foto: Kristaps Kalns

Vispirms, protams, tas ir Pētersona lugas teksts, kas tiek pasniegts ar viegli ironisku attieksmi. Kā gan citādi šodien no skatuves runāt par celtnieku brigādes „komūnistiskās morāles” principiem, par „kollektīvisma principu” pieminēšanu jauniešu sarunās? Ir skaidri redzams, ka izrādes tapšanā izšķirīga bijusi tieši laika distance, kas mūs šķir no lugas sarakstīšanas brīža. Cik daudz kas mainījies sadzīvē un cilvēku attiecībā kopš tā gada, kad luga pirmo reizi uzrunāja skatītājus! Izrādes programmas grāmatīnā lāsām, ka lugas pirmizrādes gadā, piemēram, Nikita Chruščovs nāca klājā ar savu „genīalo” paziņojumu, ka kukurūza ir svētība visai cilvēci; tai pašā gadā, apsūdzot par pretpadomju darbību, apcietināts dzejnieks Knuts Skujenieks, Doma baznīca Rīgā pārvērsta par mūzeja filiali, kuŗā notiek koncerti. Tas ir arī Karibu krizes gads un... uz Italiju gadu gaŗā komandējumā dodas dziedonis Jānis Zābers.

Lugas darbība notiek uz rošīgas jauncelmes fona. Mārtiņa Vilkārsa scenogrāfija uzbūvē būvlaukumu ar kāpnēm, tiltiem, jaunu, bet bezpersonisku māju sienu blokiem, ar celtniem un dažādiem visai primitīviem darbarīkiem. Šai pasaulei, kuŗ kūs jaunības enerģija, dzīvesprieks un nemitiga kustība, iemaldās galvenā varone Roze, kas savos trīsdesmit gados nolēmusi sākt

strādāt sabiedrībai derīgu darbu. Roze ir koša sieviete, skaista un eleganta, un viņa tik ļoti neatbilst priekšstatam par „tilta celtnieci”. Jaunaja iestudējumā Rozes lomā ir Dita Luriņa, un viņa pārliecinoši atklāj ne vien ārējo pievilcību un vitalitāti, bet arī varones ilgas pēc dzīlām jūtām un pēc brīvības un patiesības attiecībās. Kad izrādes beigu skatā Roze dodas prom, aktrises stāvs iestājas apgaismotā fonā, un uz brīdi pat šķiet – vai viņa maz īstēnībā te bijusi? Varbūt tas bijis tikai šķitums, lai pārbaudītu „ciešā darba kolektīva” savstarpējās attiecības un lai iedvesmotu komponistu Toru radīt dvēseli plosošu klavierkoncertu.

Otrs būtisks izrādes komponents ir mūzika. Pirms priekškara vē-

ga, Leonīds Viķsne), kuŗā pagājušā gadsimta sešdesmito gadu kustību stilizācija pasniegta visai atjautīgi. Būtiska nozīme šajā priekšnesumā ir arī kostīmu mākslinieces Keitas spilgtajam veikušam – jauno celtnieku pelēkie darba tēri kontrastē ar pasteltoņos darinātajām meiteņu svētku kleitām. Šī atblāzma no sen aizgājušajiem gadiem ir svarīgs pienesums izrādes kopskaņai.

Rozes ierašanās celtnieku brigādē negaidīti iejaucas kādreiz mijotā Kaspara – Egila Melbārža pārdzīvojumos, viņa tiecas savaldzināt komponistu Toru – Gundaru Grasbergu, cilvēcīskās attiecības samežīgās šķietami neatrisināmā kamolā, taču rezultātā top skaidsts opuss – Tora klavierkoncerts. Kad tas tiek atskānots, uz skatuves tiek sasniegts visai sakaitēts kulminācijas moments: atkrit personiskās peripetijs, pāri visam – mūzikas dziedējošais spēks. Vēl jo vairāk tāpēc, ka šo klavierkoncertu (ir komponējis un) spēlē Raimonds Pauls.

„Man 30 gadu”, atsaucot atmiņā autoru gadskārtu, ne mazākā mērā nav stīvs un formāls piemiņas apliecinājums. Mūsu priekam tapusi smalki stilizēta mūzikālā izrāde, kas pauž dzīvu, ieinteresētu attiekīsmi pret cilvēku alkām pēc pilnvērtīgas dzīves un laimes, bet skatītājus zālē uzrunā ar šodienas teātra dzīvo elpu.

“Mans bērns man atbild zviedriski, – un tas lauž manu sirdi”

GUNTA NEIMANE

Zinu, ka daudzām latviešu ģimenēm, kuļas audzina savus bērnus ārpus Latvijas, vienmēr aktuāls un gana sāpīgs ir jautājums – kā bērnam saglabāt latviešu valodu? Kā atrast motivāciju sevī, lai pārliecinātu bērnu par to, ka tas būs nepieciešams nākotnē? Kad runāju ar ģimenēm, viedokļi ir gan par, gan pret. Viena mamma teica: “Kad mans bērns man atbild zviedriski, tas lauž manu sirdi”, cita apgalvoja, ka latviešu valoda viņas bērnam nākotnē nebūs vajadzīga, jo: “Vecmammu Latvijā nav, ar citiem latviešu rādiem sakarus neuzturam.” Trešā pārliecināoši piebilda, ka, iemācot vēl vienu valodu, tas ir kā dot bērnam vēl vienu augstskolu, turklāt par velti. Diskutējot un pārspriežot, atcerējos Vairas Viķes-Freibergas Stokholmas latviešu skolas 60. gadu svinību video uzrunā minēto faktu par sastaptajiem latviešu izcelsmes politiķiem, kuri nozēlo, ka nav iemācījušies latviešu valodu.

Es saprotu – vieniem tas ir pārdzīvojums, citiem – apzināta izvēle. Katrai ģimenei ir sava dzīves stāsts un tiesības uz savu izvēli.

Lai kādi būtu iemesli, kāpēc esam izvēlējušies pārcelties, mūs, latviešus, vieno latviešu valoda. Kā to saglabāt?

Esmu dzirdējusi latviešu bēgļu stāstus, viņi atceras, ka pirmos dzīves gadus mājas runājusi tikai latviešu valodā, zviedru valodu apguvuši skolā. Viena daļa no nesenajiem iebraucējiem ar saviem bērniem mājās konsekventi runā tikai latviešu valodā, citi – apmeklē latviešu sestdienas vai svētdienas skolas, vēl citi piesaka savus bērnus Zviedrijas valsts piedāvātajai un finansētajai dzimtās valodas apmeklēbai skolā.

Mājas valodas jēdziens un apmeklē Zviedrijā tika ieviesta

1968. gadā. “Mājas valoda” pastāvēja līdz pat 1996. gadam, kad tika nomainīta pret nosaukumu “dzimtā valoda”. Saskaņā ar likumu, skolēnam vienreiz nedēļā vienu stundu ir tiesības apgūt dzimto valodu. Ja skolēns dzīvo Zviedrijā mazāk nekā četrus gadus, viņam tiek piešķirta palidzība mācībās dzimtajā valodā citu priekšmetu apguvei vienu stundu vienreiz nedēļā. Lai skolēnam būtu tiesības saņemt dzimtās valodas apmeklību, pašvaldībā ir jābūt vismaz pieciem skolēniem, kuri runā atiecīgajā valodā.

1968. gadā apgūt zviedru valodu, lai ātrāk iekļautos zviedru sabiedrībā un izglītības sistēmā? Vai izmaksas, kas saistītas ar dzimtās valodas apguvi, ir samērojamas ar efektivitāti, ko apmeklēbas sniedz?

Huddinges pašvaldības dzimtās valodas nodalas direktora vienībās Thomas Lindgren apgalvo: “Dzimtās valodas apmeklība, manuprāt, ir investīcija nākotnē, jo “globalizētā pasaule” vairāku valodu prasme veicina katra individuālu dzimtās valodas apmeklību, pašvaldībā ir jābūt vismaz pieciem skolēniem, kuri runā atiecīgajā valodā.

padsmītgadīgās Annas un piecpadsmitgadīgās Erika mamma Inta katru gadu vasarās kopā ar bērniem brauc uz Latviju. Pagājušajā vasarā Latvijā, ejot ar bērniem gar jūru Vecākos, piedzīvojusi neaizmirštamu mirkli: “Bija Saulainā, silta diena, saule spīdēja, vilniši jūrā nīrbuloja, miers... Es jautāju bērniem, kā viņiem patīk Latvija, un mans dēls man atbildēja: “Kad man būs bērni, es viņus arī vedīšu uz Latviju!” Es sapratu, ka viņi ir uz pareizā viļņa – sajūtu līmenī, un ir kaut kas tāds, kas viņus piesaista Latvijai. Un caur to arī latviešu valodai.” Airas, Rasas (8 gadi), Kristapa (10 gadi) mamma arī runā par emocionālā aspekta svarīgumu valodas apguves motivācijai: “Manuprāt, ir svarīgi iekodēt tās pozitīvās izjūtas, veidojot asociācijas, kas viņus vieno ar Latviju un latviešu valodu.”

Ilze Jundze-Lundegran, Latviešu valodas skolotāja Stokholmas komūnā, par jaunāko skolēnu svarīgāko motivāciju apgūt latviešu valodu min: mammu, hokeju un... Daini: “Aizbraucot uz Latviju, bērnam patīk lauki un braukt ar traktoru, Dainis vada traktoru, ar Daini ir jārunā latviski. Cits mīl Latviju caur hokeju, citiem valoda saistīs ar mīlestību pret mammu, jo tā ir mammas valoda.”

Solvitas, Reiņa (5 gadi) un Dieni (3 gadi) mammas stāstījums ir īpaši emocionāls, jo ar valodu viņa saista savu identitāti: “Latviešu valodā es varu pateikt visu. Es nevarēju iedomāties runāt ar saviem bērniem citā valodā, kurā es nevaru izteikties pilnīgi pareizi. Es gribēju, lai bērni var sazināties ar omammu un citiem radiem Latvijā.” Solvitas abi dēli runā trīs valodās: latviešu, zviedru un lingala (kas ir tēva valoda). Reinis dzimtās valodas nodarbībās man

teica: “Esmu zviedrs un latvietis” un uzzīmēja lidmašīnu – uz viena spārna bija Latvijas un uz otra – Zviedrijas karodziņš.

Katrīnai asociācijas ar Latviju saistīs ar vecmāmiņu – latviešu valodas prasme ir svarīga, jo, cītādi “tas nozīmētu, ka uzvarēja tie, kas okupēja Latviju.”

Savukārt Elzas, Artas (9 gadi) un Emīlijas (7 gadi) mamma uzskata: “Nerunājot dzimtajā valodā, tu bērnu emocionāli apzodz. Zviedru valodā man pietrūkst mīlvārdinu emociju paušanai.”

Zviedrijas izglītības sistēmā, sākot no 6. klases, skolēni saņem atzīmi dzimtās valodas priekšmetā, un tas ir viens no “burkāniem”, kas mudina apmeklēt dzimtās valodas nodarbības.

To min arī Signe Rirdance, Didža (12), Uvja (9) un Unas (6) mamma: “Mans vecākais dēls ir ārkārtīgi motivēts, ka viņam zviedru skolā ir atzīme par mājas/latviešu valodas zināšanām. Manuprāt, pat, ja tu mājās dzīvo attiecīgās valodas vidē, kā tas ir mūsu ģimenē, bet neapgūsti to skolā, tev trūkst pilnvērtīgas izpratnes pašam par savu dzimto valodu.”

Gatavojoties latviešu valodas diasporas skolotāju konferencei Bergenā, Norvēģijā, pārlasīju latviešu Atmodas darbinieku biografijas un atklāju, ka viņi – Rainis, Baumaņu Kārlis, Barons augstā līmeni pārvaldīja ne tikai latviešu valodas, bet arī vācu, krievu un citas valodas.

Kad dzirdu sakām, ka latviešu valoda ir maza valoda, es citēju faktu no Latviešu valodas aģentūras mājaslapas, kurā teikts, ka no pasaules iedzīvotāju 6700 valodām ir tikai 200 valodas, kurās runā vairāk nekā viens miljons iedzīvotāju. Latviešu valoda ir viena no tām.

valodas prasme ir labs pamats zviedru valodas apguvei.”

Pagaidām grūti kaut ko teikt par manu audzēkņu latviešu valodas zināšanu noderību nākotnes biznesa pasaule, vienīgi varu apgalvot, ka visi, kas mācās latviešu valodu, sekmīgi tiek galā ar Zviedrijas mācību programmu. Daudzi no viņiem runā trīs, četrās un pat piecas valodās.

Vecākiem svarīga motivācija valodas saglabāšanai ir emocionālais un identitātes aspekti. Painiteresējos, ko vecāki dara, lai radītu saikni ar valodu? Piemēram, div-

Rēzeknē uzstādīts piemineklis Latgales patriotam Vladislavam Lōcim

AGATE VUCINA

Klātesot pazīstamiem Latgales sabiedriskajiem darbiniekiem un valsts amatpersonām Rēzeknē, atklāts piemineklis latgaliešu grāmatizdevējam un sabiedriskajam darbiniekam Vladislavam Lōcim. Financējums piemiņas vietas izveidei tika piesaistīts ar Saeimas Nacionālās apvienības frakcijas atbalstu, kā arī saņemts no uzņēmējiem un privātpersonām.

Vladislavs Lōcis savas dzīves ilgāko daļu nodzīvoja emigrācijā Minchenē, Vācijā, kur turpināja Latvijā uzsāktu grāmatu un preses izdošanu latgaliešu valodā, taču plašākai sabiedrībai ir maz zināmi citi fakti no viņa dzīves, kas bija nerimstoša cīņa par Latvijas neatkarību un savas dzimtās Latgales uzplaukumu. Jau 1940. gadā, neilgi pēc Latvijas okupācijas, V. Lōcis uzdrīkstējās uzrunāt toreizējo tieslietu ministru, izsakot trīs prasības: Latgalei savu universitāti, Madonas raidstaciju nodrošināt raidījumus latgaliski, kā arī rast iespēju

grāmatu drukāšanai latgaliski. Vācu okupācijas laikā Lōcis izdod laikrakstu “Latgolas Bolss”, kas nepilna pusotra gada laikā iznāca 1 281 800 eksemplāros.

Padomju okupācijas laikā V. Lōcis, vēršoties Apvienoto Nāciju organizācijai (ANO), panāca Daugavpils Sv. Pētera un Pilcenes dievnamu saglabāšanu, attīstīja raidījumus “Radio Brīvā Eiropa” latgaliešu valodā, kā arī aizsāka padomju režima represētā bīskapa Kazimira Dulbīnska rehabilitācijas procesu, protestēja pret sabiedriskā un kultūras darbinieku Stepona Seiļa represēšanu.

Viņa vadītā “Latgalu izdevniecība” izdeva laikrakstu “Latgolas Bolss”, žurnālu “Dzeive”, “Tāvu zemes kalendari”, “Acta Latgalica”, kā arī romānus, stāstu un dzejas krājumus, grāmatas par Latgales kultūrvēsturi, tajā skaitā M. Bukša “Latgalu atmūdu” un “Latgalu literatūras vēsturi”.

Pieminekļa atklāšanā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas parlamentārais sek-

retārs Jānis Eglīts V. Lōci raksturoja, kā cilvēku ar plašu vīziju, nerimstošu darba sparu un ticību Latgales un visas valsts uzplaukumam. J. Eglīts izcēla Latgalē svarīgo lokālpatriotisma lomu. “Mums visiem kopīgi jāskaidrošis atšķirīgais, lai Latvijas sabiedrība saprastu, ka latgaliešu valo-

da un kultūra ir visas mūsu valsts kopīgais mantojums,” teica Eglīts.

Rēzeknes Technoloģiju akademijas rektors un Rēzeknes pilsētas domes deputāts Edmunds Teirumnieks norādīja, ka piemineklis asociācijas gan ar V. Lōci, gan ar visiem savulaik trimdā esošajiem latviešiem un latgaliešiem, kas

cīnījās, strādāja un nezaudēja ceļu par neatkarīgu Latviju.

V. Lōča novadnieks, biedrības “Latgales tradicionālās kultūras centrs Latgali sāta” pārstāvis Daniels Mjartāns, pārlapojojis V. Lōča dzīves gaitas, citēja viņa ierakstu dienasgrāmatā 1944. gada 22. oktobri: “Cik daudz darba priekšā, cik daudz jaunu uzdevumu. Tikai tagad saprotu, kas Latgalei vajadzīgs, un tā ir izglītība. Ir jābūt konkrētam mērķim. Ikdienas politika nav nekas. Jāattīsta tālējoša, plaša gadu simtu uz priekšu vērsta valsts politika.”

Apmeklētājiem bija iespēja noskatīties producentu grupas “3 Karotes Medus” veidoto dokumentālo filmu, kas stāsta par V. Lōča dzīves gaitām emigrācijā. Filmas veidotāji pabijuši Minchenē, intervējuši V. Lōča līdzgaitniekus Albertu Spoģi, Jāni Dimantu, kā arī Gregorū Spoģi. Valdi Labinski u.c.

Kad šovasar dosieties uz Latgali, iesaku piestāt Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 90.

OKUPĀCIJAS MŪZEJA GARINŠ STĀSTA

20. Gandrīz vai gatavs tāds kā leļļu mūzejs

Nu jau gandrīz klāt tas brīdis, kad pirmo lāpstu durs zemē un sāksies celtniecības darbi. Tāpēc ielidinājos apskatīties, kā veicas ar jaunās eksposīcijas darbiem. Kad gatavs būs *Nākotnes nams*, jābūt gatavai eksposīcijai.

Vispirms ieraudzīju lielu biezu grāmatu ar daudzām ielocītām lapām "Latvijas Okupācijas mūzeja eksposīcijas aprīkojuma techniskais projekts". Kas tur viss visos sīkumos aprakstīts un centimetros, pat milimetros ieplānots! Tur jau arī paredzēts, kas par visādiem vizuāliem un skaņu efektiem būs jaunajā eksposīcijā. Tā uz kaŗa beigām Kurzemē 1945. gadā apmeklētājs varēsot lietot Morzes aparātu ar austiņām un izmēģināt, kā toreiz slepeni sūtīja ziņojumus uz Zviedriju. Savukārt, kad viņš vai viņa ieies šķietamī tukšajā latviešu mežabārālā bunkurā, viņu pēkšni pārsteigs projekcija, kas uz lāviņas rādis partizānu, kurš tur ēd, tira savu ieroci, lasa grāmatu un citādi rosās. Nevaru ne tuvu visu uzskaitīt; būs jāgaida un jāredz eksposīciju.

Tad ielaidos nupat tapušajā maletā, kuŗā 1:10 attēlota visa eksposīcijas zāle ar stendiem. Vairākus mēnešus pie tā strādāja kurators Kārlis Dambītis, mākslinieks

Ģirts Boronovskis un mūzeja saimnieks Ziedonis Grigorjevs. Vēlāk paši priecājās, ka novērsuši dažu labu problēmu, jo uz papīra plāni ne vienmēr saskanojušies. Reizēm ēkas architekti zīmējuši šā, eksposīcijas architekti tā. Tāpēc nācīes pazemināt ievada stendus, kas rāda Latvijas pirmo neatkarību. Tur ēkas architekti ievietojuši ventilācijas caurules. Vai tur vispār būs vieta paredzētajai VEF lidmašīnai? Būšot gan, un modelis būšot lidmašīnu konstruktora Jāņa Akermaņa veidotais divmotorīgais JDA-10M, toreiz ļoti moderns. Akermanis jau dzīvoja Amerikā un bija aeronautikas profesors Minesotas universitātē. Uznāca kaŗš; izgata-

voja tikai vienu JDA-10M prototipu, ko arī 1939. gadā izmēģināja, bet tas nekad nenonāca produkcijā. Bēdīgi. Ir gan interesanti, ka uz lidmašīnas parādīsies arī Latvijas kurpjū veikalā *Euroskor* īpašnieka Jāņa Andersona iniciaļi. Modeli viņš dāvina jaunajai eksposīcijai. Bet pati lidmašīna dosies tumšajos mākoņos, kur draud Hitlera-Staļina pakts un kaŗš.

Ejam tālāk. Man kā gariņam viegli. Es samazinos mēroga 1:10, un tas, kas cilvēkam izskatās kā leļļu namiņš, man – viss it kā es jau būtu jaunajā Mūzeja eksposīcijā. Stendi tur gatavi, bet ne uz visiem jau lielie plakāti un uzraksti. Drusku tāda nekārtība

kā tad, kad vēl pārbīda mēbeles. Bet kaŗa beigās divi stendi skaidri rāda, kā tēvs pret dēlu un vecākais brālis pret jaunāko bija spiesti kaŗot abās frontes pusēs – zem nacistu svastikai un zem komūnistu sirpjā un āmura. Un kā desmitiem tūkstošu devās bēgļu gaitās. Kā 1945. gada 9. maijā Latvijā iestājās gandrīz kapa miers.

Turpat vien ir arī no balķiem celtais latviešu partizānu bunks ar partizānu uz lāvinas ar ieroci blakus. Man liekas, ka par maz pieminam un cienām tos tūkstošus, kuri turpināja izmisīgo kaŗu pēc kaŗa un cerēja, ka viņi nepaliks vieni. Brīdinu: nākamnedēļ vedišu jūs tālāk, iekšā Gu-

lagā, kāds tas jau tagad rādās manu acu priekšā. Tuvojas 14. jūnijs.

Par Latvijas Okupācijas mūzeja darba laikiem var uzzināt Mūzeja mājaslapā: okupacijasmuzejs.lv/. Turpat var arī uzzināt par Mūzeja eksposīciju Čekas galvenajā mičnē "Stūra māja" un iespēju gīda pavadībā apmeklēt cietumu, ko tur Čeka iekārtoja 1940. gadā. Gan pagaidu eksposīcija Raina bulvārī 7, gan "Stūra mājas" eksposīcija un cietums Brīvibas ielas 61 atvērti 7 dienas nedēļā.

Latvijas Okupācijas mūzeja 25 gadu svinības notiks 27. jūnijā.

Jaunāko par *Nākotnes nama* celtniecību uzzināt un virtuāli kopā ar gariņu iestātīties jaunajā eksposīcijā varat šeit: <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/nakotnes-nams/>. Celtniecības darbi sāksies jau šovasar. Vēl iespējams nodrošināt vietu sarakstā, ko guldīsim pamatakmēni, ziedojojot eksposīcijas un mūzeja iekārtošanai *Nākotnes namā*:

LATVIJĀ. "Latvijas Okupācijas mūzeja biedrība", Reģ. nr. 40008018848, AS "SEB banka", SWIFT: UNLALV2X, Konta Nr.: LV67UNLA0002400700517

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (ja vajag, ar ziedojuša mērķa norādi) un sūtāmi Ilze Resnis, 10930 Nollywood Drive, Chardon, OH 44024. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

KANADĀ. Čeki rakstāmi LRDF (*Latvian Relief and Development Fund*) ar atzīmi "Okupācijas mūzejam" (ja vajag, arī ar mērķa norādi) un sūtāmi: Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave, Nepean, ON K2H5J2. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

AUSTRĀLIJĀ. Čeki rakstāmi (pievienojot mērķa norādi) un sūtāmi mūzeja pārstāvei: Ināra Graudiņa, 141 Darley Road, Randwick, NSW 2031.

LIELBRITANIJĀ. Čeki rakstāmi (ja vajag, ar mērķa norādi) un sūtāmi mūzeja pārstāvei: Inese A. Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR vai (ar mērķa norādi) "Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF.

Ar ziedojušu nodrošinātās publicitātes projekts

ĪSZINĀS

Jēkabpils reģionālajā slimnīcā 23. maijā atklāja plāksni, kas informē par 21 Rotari klubu Zviedrijā, Amerikā, Lietuvā, Latvijā, Jēkabpils pilsētas domes un vairāku privāto labdaru finansiālo atbalstu vairāk nekā 100 000 euro jaunās aparātūras iegādei. Slimnīcas Dzemdību nodaļai iegādātas iekārtas, ar kuŗām var uzraudzīt mazuļa sirdsdarbību pirms un pēc nākšanas pasaule. Nopirkts jaundzimušo inkubators, mākslīgās plaušu ventilācijas iekārta un trīs funkcionālās gultas pēcdzembību rehabilitācijai. Iekārtas piegādājis uzņēmums SIA "NMS Elpa".

Latvijā 1. jūnijā plkst. 17.50 ar dievnamu zvaniem sāksies **V Baznīcu nakti!** Būs ekskursijas, lekcijas, radošas darbnīcas bērniem, Tēvreizes lūgšana un, atzīmējot Latvijas valsts Simtgadi, **plkst. 21** kopīga Latvijas valsts himnas dziedāšana. Dalību pieteikuši jau 170 dievnami. Informācija: www.baznicunakts.lv.

Gulbenes novadā no 5. līdz 13. jūnijam norisināsies Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas (NAA) kadetu taktiskās mācības ar ekipējumu un ieročiem. Tiks veikta šaušana ar salūtmuničiju, kas rada troksni un dūmus, kā arī rakti ierakumi. Tiks respektēts privātpāšums un pēc mācībām tiks sakopta apkārtne.

Latvijā izveidots jauns gastronomiskā tūrisma maršruts "Zemgales saimnieces aicina ciemos". Gardēžu grupas (iepriekš piesakoties) pie sevis laipni gaidīs saimniecības – "Annas" Olaines novadā, "Caunītes" Ozolnieku novadā, "Bemberi" un "Skraistiņi" Auces novadā, "Annenieki" un "Spridiši" Tērvetes novadā, "Terēni" un "Blūdzī" Jelgavas novadā, "Vaidelotes" un "Lobgali" Bauskas novadā. Saimnieces piedāvās intere-

santu ekskursiju un savu īpašo gardumu – mājas sieru, saldējumu, pašceptu torti, pīrādzīņus vai ko citu no lauku labumiem.

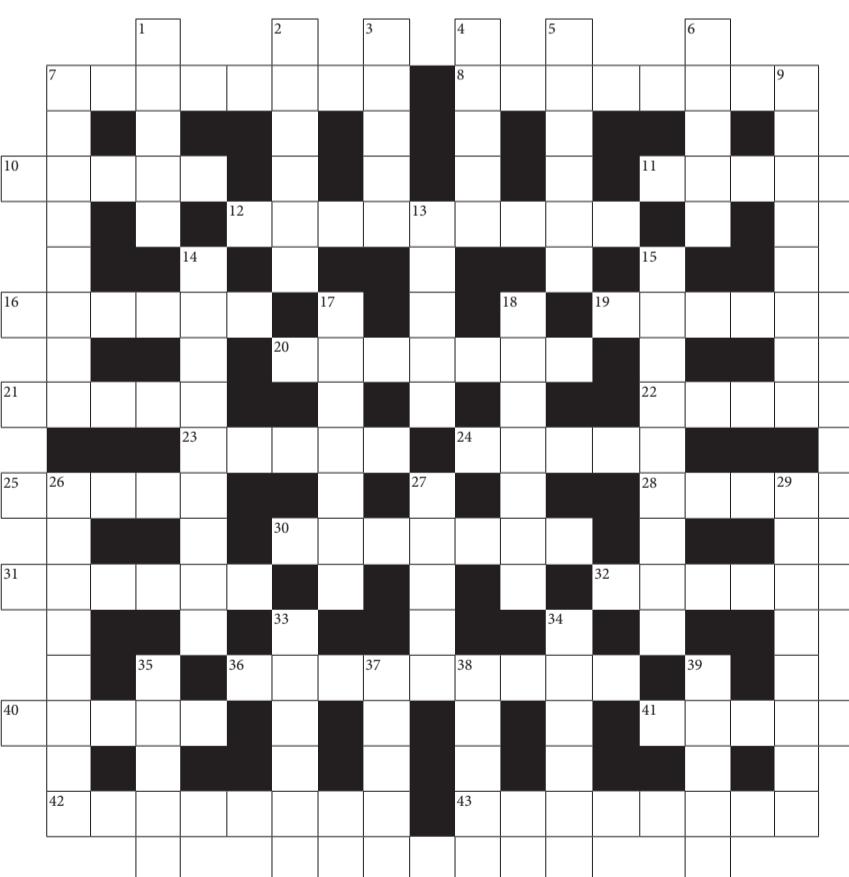
Daugavpils novadā 9. jūnijā Višķos pie Luknas ezera notiks pirmais "Latvju pirts un zāļu festivāls 2018". No plkst. 10 visas dienas garumā būs noderīgas tematiskās lekcijas, meistarklases un radošas darbnīcas par plāvu un mežu augiem, zāļu tējām, stādiem un latvju pirts tradīcijām. Plkst. 16 sāksies kongress "Kas ir latvju pirts?", projekta "Mans Tautastērps" parāde, latvju spēka dziesmas.

Mazmežotnes muižā visu vasaru apskatāma izstāde "Visa Dieva radībīja saulīte līgojās", kuŗu veidojuši Latvijas skolu un interešu izglītības namu mākslas pulciņu audzēkņi. Valsts izglītības un saturs centrs šādu vides objektu konkursu, kas nu pārtapis krāsainā izstādē, rīkoja pirmo reizi. Atsaucība bijusi tik liela, ka tas notiks arī nākamajā mācību gadā.

(Turpinājums 11. lpp.)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

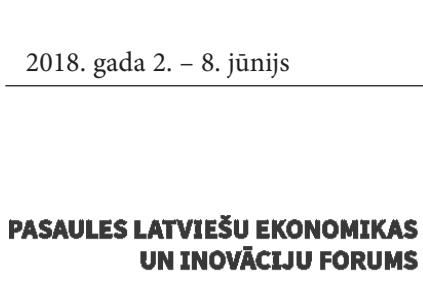
Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

piedurknēm. 5. Deformācijas veids. 6. Ābolu vīns. 7. Dž. Verdi opera. 9. Tuvinākā territorija. 13. Latviesu fotomākslinieks (dz. 1933. g.). 14. R. Blaumaņa vadītais žurnāla *Latvija* pielikums. 15. Senlaiku šautene. 17. Pilsēta Italijas ziemeļos. 18. Ceremonija. 26. Primitīva konusveida celtne. 27. Gredzenveida koralju sala. 29. Kādas valsts iestādes amatpersonas. 33. Daudzkausis ekskavators. 34. Nokrišni. 35. Daļas, ko atsevišķi dalīnieki iegulda kopīgā pasākumā. 37. Liels dzeramais traugs. 38. Vidusāzijas tau tu dzejnieks, dziesminieks. 39. Aizjūga piederoums.

Krustvārdu mīklas (Nr. 19) atrisinājums
Limeniski. 4. Gudenieki. 7. Verdi. 8. Edite. 9. Buki nists. 10. Brauns. 11. Āva. 13. Klaipi. 18. Šautras. 21. Ge koni. 23. Salons. 24. Čada. 25. Sari. 26. Sietla. 28. Alkovs. 29. Avokado. 34. Bagars. 35. Isa. 37. Kabata. 38. Kartotēka. 39. Ētika. 40. Kalve. 41. Sanmarīno.
Stateniski. 1. Petipā. 2. Pirita. 3. Ķemerī. 4. Gibons. 5. Iesals. 6. Stelpe. 12. Veto. 14. "Bandava". 15. Balanda. 16. Ģekis. 17. Forts. 19. Bloks. 20. Snovs. 22. Iča. 23. SIA. 27. Akts. 30. Balets. 31. Krūkas. 32. Bamako. 33. Struve. 35. Intims. 36. Autors.

Limeniski. 7. Zinātne par orā tora mākslu. 8. Latviešu dzejniece (1865 – 1943). 10. Apdzīvota vieta Ventspils novadā. 11. Apūdeņošanas kanāli Vidusāzijā. 12. Sena spānu deja. 16. Upe Krievijā. Priekškaukazā. 19. Latviešu pedagoģs un literāts (1876 – 1951). 20. Ezers Latgalē. 21. Kādiem mērķiem paredzētie naudas līdzekļi vai materiāli. 22. Katoļu baznīcas dievkalpojumi. 23. Viens no dailliterātūras pamatveidiem. 24. Novada centrs Latvijā. 25. Amūras pieteka Krievijā. 28. Pilsēta Francijas rietumos. 30. Viršeša vārds (jūn.). 31. Albānijas galvaspilsēta. 32. Optiska ierīce. 36. Skarblapju dzimtas ārstniecības augs. 40. Monētas (Indija) līdz 1957. g., Pakistānā līdz 1961. g.). 41. Vēsturiski izveidojušās lielas cilvēku grupas. 42. Gaļo distanču skrējējs. 43. Pilsēta Japānā, Kjusju salā.
Stateniski. 1. Valodas izteiksmes īpatnības. 2. Nicinājums un izsmiekls. 3. Ēģiptes galvaspilsēta. 4. Garš sieviešu apmetnis bez

Pasaules latviešu ekonomikas un innovācijas forums (PLEIF) Valmierā 28. – 29. jūnijā

Latvijā šobrīd vērojama nozīmīga ekonomikas izaugsme un uzņēmējdarbība vides attīstībā. Augstas pievienotās vērtības produktu attīstība un ražošanas apjomu palielināšanās uzņēmušiem liek apgūt arvien jaunus eksporta tirgus, kā arī veikt nozīmīgas investīcijas eksporta pieprasījuma apmierināšanai.

Līdz šim forumi veiksmīgi noritējuši Rīgā (2013. un 2015. gadā), Melburnā (Austrālijā, 2016) un Čikāgā (ASV, 2017). Šogad 28.-29. jūnijā PLEIF notiks vienā no Latvijas pilsētām ar spēcīgu rūpniecisko un industriālo attīstību – Valmierā.

Piedaloties forumā, ikvienam tā dalībniekam būs iespēja tikties

ar profesionāļiem no dažādām uzņēmējdarbības nozarēm, veidot jaunus biznesa sakarus un attiecības. Īpaši aicinām piedālīties tos, kuri saskata Latvijas produktu potenciālu eksportam, kā arī tos, kuri vēlas iepazīt Eiropas uzņēmējdarbības vidi.

Plānotās foruma tēmas: "Biznesa vide ASV", "Biznesa vide Āzijā (sadarbība un eksporta iespējas)", "Izvēlies Latviju! – vietu biznesa uzsākšanai, attīstīšanai un izaugsmei", kā arī "Korporatīvā apzinātība, ilgtspējīgs bizness."

Foruma ekspertus moderē: Ingrīda Kariņa-Bērziņa, Pēteris Blumbergs, Valda Liepiņa, Matīss Kukainis un Ieva Reine.

WWW.ZEMESSARGAM.LV

lenāc un ziedo

ĪSZIŅAS

Latvijā no 24. maija ir būtiskas izmaiņas lauksaimniecības zemes iegādes atbalsta programmā, kuņu īsteno Attīstības finanču institūcija ALTUM. Kopš 2012. gada ar programmas atbalstu ir iegādājušies jau aptuveni 33 000 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes kopumā par 68 miljoniem eiro.

Rīgā no 23. līdz 27. maijam Vērmanes dārzā notika Baltijā lielākais alus festivāls *Latviaebeerfest 2018* ar daudzveidīgu programmu. 23. maijā notika biedrības "Alus brālība" un "Baltic Beer Star" rikotā Baltijas valstu alus un iesala dzērienu zinātniski praktiskā konference "Alus – mūsu nacionālais produkts" / "Baltijas valstis kā alus garšu MEKA", kur piedalījās aldaņi no Igaunijas, Latvijas un Lietuvas. Latvijā kopumā ir 35 alus darītavas.

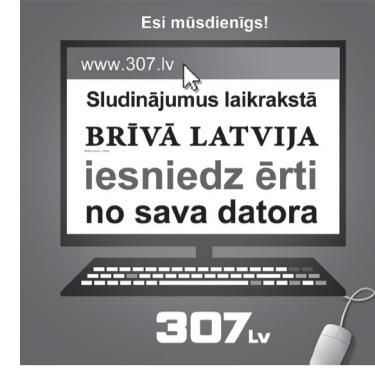
Alus darītava "Malduguns" (SIA Kooperatīvs) pagājušajā gadā strādāja ar 278 256 eiro apgrozījumu, kas ir par 66,4% vairāk nekā iepriekš. "Vecajās telpās ražojām aptuveni 4 t mēnesī, bet tagad jau najās telpās sasniedzam vismaz 12 t produkcijas mēnesī," informē uzņēmuma līdzīpašnieks un valdes loceklis Valdis Jansons. Alus lieklākoties tiek realizēts Latvijā, bet ārvalstīs – viesnīcu un restorānu (*HoReCa*) segmentā.

SIA "Zaļā josta" rīkotajā konkursā "Tirai Latvijai!" 91 352 bērni un jaunieši no Latvijas 379 izglītības iestādēm savākuši otrreizējai pārstrādei 1049,307 t makulatūras. Par katru nodoto vienu tonnu viņi saņēma 5 kg tīra papīra.

Īszīnas sagatavojuusi Valija Berkina

IZĪRĒ labiekārtotu trīsistabu dzīvokli Saulkrastos, Mācītājmužā, vasaras sezonā. Klusa vieta, skaista apkārtnē. Līdz jūrai 10 minūšu gājiens. Līdz pilsētas centram, kā arī vilcienu un autobusa pieturām – 15 minūtes.

Tālr.: +371 26138854
E-pasts: saule.22@inbox.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 euro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 euro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: NB! 60 euro

Pasta adrese:
Gertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761
Tālraksts +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-13

MATĪSS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
+371 - 672 225 09
www.leta.lv

SĒRAS

Mūžībā aizgājusi
DVF Halifaksas nodaļas Vanadze
HELĒNA VEIPS

Dzimus 1920. gada 2. martā Latvijā,
mirusi 2018. gada 17. maijā Rēzeknē, Latvijā

Viņu piemiņā paturēs
DVF Halifaksas nodaļas Vanagi un Vanadzes

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju **Nekropole.info**
arī materiāli, veicot mērķa ziedojušus.

Šis ir unikāls projekts, kuŗam nav analoga pasaule.
Mēs tvejam pasaules aizejošo vēsturi, par centrālo asi,
ap kuŗu viss griežas, liekot Latviju.

Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuŗš gan darīs, ja ne mēs paši?!

www.nekropole.info!

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvā Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Lilita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Gertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Plk: 9-13)
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālraksts: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tālr. 01788823438, faks 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
piemērīt Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā: Terēze Bogdanova, tālr.:
0788790952, e-pasts: terize.bogdanova@inbox.lv

ABONEMENTA MAKSA:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 75; 12 mēnešiem GBP 145. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši SEK 875; 12 mēneši SEK 1550.
NAUDĀS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 – 1). Pazīpojums, sludinājums, reklāmu sūtīt uz Rīgas redakciju. Abonētu administratore +371 26134315, red. +371 67326761, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 155 euro;
6 mēn. – 85 euro; BL knts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, knts IBAN: DE9420010020027151204, BIC: PBNKDEFF. Adrese abonēšanas jautājumiem: Nils Ebden, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 85 euro;
12 mēnešiem 155 euro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latviju (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstis 6 mēnešiem USD 110,-; 12 mēnešiem USD 205,-.

Latvijā: 6 mēnešiem 33 euro, 12 mēnešiem 55 euro.

Digītā avīze – 55 euro 12 mēnešiem
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā GBP 3,50 (EUR 6) par 10 mm augstu vienslejīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) GBP 45. Zviedrijā – SEK 600.

Komerciālie sludinājumi £7 (EUR 12) par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precīzitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Gertrudes iela 27, Riga, LV-1011, Latvia
Iespējoti: SIA EVEKO, Rīga

SPORTS**SPORTS****SPORTS****RĪGĀ PULCĒJAS
20 AMATIERU HOKEJA
KOMANDAS**

Aizvadītajā nedēļā Rīgā aizriņēja lielākais amatieru hokeja turnīrs – *Riga Cup Classic 2018*

“Riga Cup” neapšaubāmi ir lieplākais amatieru turnīrs Eiropā – piedalījās 20 komandas no 12 dažādām valstīm, tajā skaitā no tādās eksotiskas valsts kā Omāna. Ne mirkli nešaubījos, ka Kurbada un Mārupes halles ir īstā vieta, kur rīkot turnīru, jo zinu to infrastruktūru, darbinieku profesionālo attieksmi un kvalitāti. Neklūdījos, un arī ārzemnieki ir lielā sajūsmā, kas, protams, priece mūs kā rīkotājus,” stāsta turnīra organizātors Miks Kovtuns.

Sporta tūristi Rīgā

Komandas spēlejā četrās grupās pa piecām vienībām. Izspēlējot apļa turnīru, visu grupu konkrēto vietu ieguvējas izspēlēja uzvarētāju savā starpā, piemēram, otrās vietas cīņās savā starpā par Šī līmeņa stiprākās komandas godu. Principu skaidro Miks Kovtuns: “Turnīrā prioritāte nav sportiskie mērķi, bet gan izklaide. Gribam turnīru saukt par sporta tūrismu – kvalitātīvi, aktīvā atpūtā pavadīts laiks komandu dalībniekiem lieliskā tūrisma galamērķi – Rīgā! Teju katra komanda tika arī pie kausa un medaljām, uzvarētāji ir visi!”

Komandas Kurbada hallē Rumbulā un Mārupē par kausiem, medaljām un godu sacentās trīs

dienu gaŗumā, bet sestdienas vakarā pulcējās uz draudzīgu noslēguma sarīkojumu Vecrīgā. Nākamgad turnīram *Riga Cup* aprītēs pirmā nozīmīgā jubileja – 10 gadi, un Miks Kovtuns jau kēries pie vērienīga plāna, lai atkal uzņemtu citzemju hokeja draugus ciemos Rīgā.

Amatieru hokeja turnīru atbalsta Rīgas Tūrisma attīstības birojs *Live Riga*, kas par savu vadmotīvu izvirzījis principu “Labi rīdziniekam – labi tūristam”.

**HOKEJISTU PRETINIEKI
NĀKAMĀ GADA PASAULES
MEISTARSACĪKSTĒS**

Starptautiskā Ledus hokeja federācija (IIHF) paziņojuši apakšgrupu sadalījumu 2019. gada pasaules meistarsacīkstēm, kas risināsies Slovākijas pilsētā Bratislavā un Košicē. Latvijas hokejisti spēlēs B apakšgrupā Bratislavā pret Zviedriju, Krieviju, Čehiju, Šveici, Norvēģiju, Austriju un Italiju. A grupā Košicē sacentīsies Kanada, Somija, ASV, Vācija, Dānija, Francija, Lielbritanija un turnīra mājiniece Slovākija.

Bratislavā un Košicē pasaules meistarsacīkstes risināsies otro reizi. Pasaules spēcīgākās valstsvienības šajās pilsētās sacentās arī 2011. gadā. Bratislavā spēles risināsies *Ondrej Nepela Arena*, kas spēj uzņemt 10 040 līdzjuteju. Košicē (pēc iedzīvotāju skaita otra lielākā Slovākijas pilsēta) spēles notiks *Steel Arena*, kurā ietilpst 8 347 skatītāji. Katrā arēnā paredzētas 28 spēles grupas turnīrā un pa divām ceturtdalīnām spēlēm. Pusfināli un cīņas par medaljām risināsies Bratislavā. Turnīrs 2019. gadā risināsies no 10. līdz 26. maijam.

***

Latvijas hokeja izlases galvenais treneris **Bobs Härtlijs** kļuvis par Kontinentālās hokeja līgas (KHL) kluba Omskas *Avangard* galveno treneri, 27. maija vakarā paziņoja Sibīrijas klubs. Līgumu ar *Avangard* klubu Härtlijs no-

NG8 5GH, svētdien, **3. jūnijā**, plkst. 15 dievkalpojums.

Mansfieldā, St. Peter's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP, sestdien, **2. jūnijā**, plkst. 11 dievkalpojums.

Peterborovā, St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN, sestdien, **9. jūnijā**, plkst. 16 dievkalpojums.

MANČESTERAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Mančesterā, Vācu baznīcā (*Martin Luther Kirche*), 9 Park Road, Stretford, M32 8FE, svētdien, **10. jūnijā**, plkst. 13.30 dievkalpojums.

ZIEMĒLANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), 29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA, svētdien, **17. jūnijā**, plkst. 11 dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Derbijā, *Chapel of St. Mary on the Bridge*, Derby, DE1 3AT, svētdien, **3. jūnijā**, plkst. 12 dievkalpojums.

Nottinghamā, *Trinity Lutheran Church*, 67 Homefield Road, Aspley,

Koncerts ar pazīstamiem folkloristiem Valdi un Rūtu Muktupāveliem, Stokholmas Senās Mūzikas festivāla ietvaros sestdien, **9. jūnijā**, plkst. 12, *Storkyrkosalen*, Trädgårdsgatan 9, Stokholmas vecpilsētā (*Gamla Stan*). Programmā iekļauta tautas mūzika, kur īpaša loma piešķirta koklei un dziesmai.

ZVIEDRIJA

Koncerts ar pazīstamiem folkloristiem Valdi un Rūtu Muktupāveliem, Stokholmas Senās Mūzikas festivāla ietvaros sestdien, **9. jūnijā**, plkst. 12, *Storkyrkosalen*, Trädgårdsgatan 9, Stokholmas vecpilsētā (*Gamla Stan*). Programmā iekļauta tautas mūzika, kur īpaša loma piešķirta koklei un dziesmai.

slēdzis uz diviem gadiem. Omskas klubs aizvadītajā sezonā ar grūtībām sasniedza Gagarina kausa izcīņas izslēgšanas spēles, kur Austrumu grupas ceturtdalīnām spēlēja Ufas *Salavat Julajev* komandai.

**LATVIJAS BASKETBOLA
IZLASĒ BŪS BERTĀNI,
STRĒLNIEKS, TIMMA**

Latvijas basketbola izlases kandidātu sarakstā jūnija beigās un jūlijā paredzētajām Pasaules kausa izcīņas atlases spēlēm iekļauti šobrid visi spēcīgākie valsts spēlētāji, ieskaitot NBA spēlējošo Dāvi Bertānu un Eiroligā spēlējošos Jāni Timmu, Dairi Bertānu un Jāni Strēlnieku.

Ka zināms, Latvijas basketbola izlasei ilgstoši būs jāiztiekt bez smagu traumu guvušā, NBA kluiba *Nujorkas Knicks* zvaigznes Kristapa Porziņģa.

Latvijas vīriešu basketbola valstsvienības galvenais treneris Arnis Vecvagars nosaucis 19 basketbolistus, kuri reģistrēti 2019. gada Pasaules kausa izcīņas kvalifikācijas turnīra trešā posma spēlēm ar Zviedrijas (28. jūnijā Stokholmā) un Ukrainas (1. jūlijā Kijevā) izlasēm. “Līdz 11. jūnijam ir iespēja reģistrēt 24 spēlētājus. Pagaidām piecas vietas vēl ir brīvas – sekoju, kā kuŗam veicas sezonas izšķirīgajās spēlēs, kāda ir konkurencē konkrētās pozīcijās,” saka Vecvagars, kurš apstiprina, ka 100% droša nav vadošo spēlētāju dalība. “Par Dāvi Bertānu komentāri nav vajadzīgi – ja izdosies vienoties par apdrošināšanu, Dāvis spēlēs. Patlaban tiek saskaņoti noteikumi gan attiecībā uz Dāvi, gan citiem spēlētājiem.”

**ĀLONAS ZVAIGZNE
NESPĪDĒJA...**

4. maijā Parīzē notika Francijas atklātā tenisa čempionāta *French*

Open svinīgā izlozes ceremonija, kurā piedalījās arī abi iepriekšējā gada meistarsacīkšu uzvarētāji Rafaels Nadāls un Alona Ostapenko.

Ostapenko blakus Nadālam *French Open* svinīgā ceremonijā // Foto: Vida Press

Ostapenko ceremonijā bija tērpusies zilā kleitā, un preses fotografi uzņemtie kadri apliecina – Latvijas tenisa zvaigzne blakus spānim Nadālam izskatījās pāspārliecināta un par uzmanību nevarēja sūdzēties.

Pirmā spēle Aljonai diemžēl izrādījās neveiksmīga. Pusotrā stundā viņa negaidīti ar rezultātu 5:7, 3:6 zaudēja Ukrainas tenisistei Katerinai Kozlovai (WTA rangā 67. v.), kuŗai piekāpusies visās trīs tikšanās reizēs. Šī zaudējuma sekas ir loti nepatikamas tenisistei. Ostapenko līdz ar šo neveiksmi piedzīvos arī kritumu pasaules rangā, kur pašreiz viņa ir piektā. Acīmredzot psicholoģiskā spriedze bija pārāk liela. Pēc divām nedēļām dzēsīsies pērn izcīnītie 2000 WTA ranga punkti, kas, visticamāk, viņai liks izkrist no labāko desmitnieka.

VIEGLATLĒTIKA

Latvijas vieglatlēti Rakverē izcīnīja otro vietu Baltijas valstu sacensībās mešanas disciplīnās. Ar 26 630 punktiem summā uzvarēja Igaunija, otrā ar 25 456 punktiem bija Latvija, bet trešā ar 25 275 punktiem – Lietuva. Arī atsevišķi vīriešu un sieviešu konkurenčē vietas tika ienemtas tādā pašā secībā kā kopvērtējumā. Pieaugušo konkurenčē individuāli uzvaras izcīnīja lodes grūdējs Māris Urtāns (18,39 m), vesera metējs Makars Korotkovs (65,71 m) un šķēpa metējs Patriks Gailums (73,49 m).

VOLEJBOLS

Latvijas volejbola izlasei Eiropas Sudraba līgas otrajā spēlē Daujavpilī ar 3:0 (25:17, 25:16, 25:18) uzvarēja Maķedonijas volejbolistus. Trešajā spēlē mūsu volejbolisti pārspēja Kosovas komandu – 3:0 (25:12, 25:8, 25:14).

KALNU RITENBRAUKŠANA

Kalnu divriteņu braucējs **Arnis Pētersons** Čehijā izcīnīja augsto astoto vietu Pasaules kausa izcīņas posmā olimpiskajā krosā (XC). **Mārtiņš Blūms** ierindojās 24. vietā.

BMX

19. maijā Rīgā, Centra sporta kvartālā, pirmo reizi pasaulei nodzinājās viens no **Red Bull Pump Track World Championship** kvalifikācijas posmiem. Sacensībās piedalījās 50 entuziastiski braucēji gan sieviešu, gan vīriešu grupā no astoņām dažādām pasaules valstīm, kas cīnījās par labāko rezultātu. Sacensību rezultātā cēlāzīmes uz finālu ieguva latviešu BMX braucējs **Edžus Treimanis** un ASV sieviešu grupas pārstāvē **Šīlana Reno**. Sacensību dienā Barona ielas velo trasē piedalījās dažādu velo kustību pārstāvji, to mēr spraigākā cīņa notika starp spēcīgajiem BMX un MTB braucējiem, kas saglabāja intrigu līdz pat fināla braucieniem. Šoreiz Olimpisko spēļu pieredze un meistarība guva virsroku, un sacensībās pavisam nedaudz ātrāks izrādījās latviešu BMX braucējs Edžus Treimanis. Otru vietu izcīnīja MTB pārstāvis Reinis Mārtiņš Priedītis, pārspējot 3. un 4. vietas ieguvējus, BMX braucējus Ansi Uškauru un Helviju Babri.

Sieviešu konkurenčē otrā vietu izcīnīja latviešu BMX braucēja **Kitija Elste**. Trešo ceturtu vietu dalīja MTB braucējas **Sabīne Strazdiņa** un **Linda Bērza**.

P. Karlsons

PAZINĀJOJUMI**LATVIJA**

Rīgas Evaņģēliskās draudzes dievkalpojums **10. jūnijā** (ar kafijas galdu un svētdienas skolu) plkst. 13 Rīgā, Akas ielā 13. Visi interesenti ir laipni aicināti pieteikties uz draudzes organizēto iesvētes mācību. Pieteikumus, lūdzu, sūtīt uz info@redraudze.lv

pojuma sarunas pie kafijas galda. Visi mīli aicināti!

GĒTEBORGAS ev. lut. draudzes Aizvesto tautiešu piemiņas dievkalpojums. Aizlūgums par tautas sēru dienu – 14. jūniju, svētdien, **10. jūnijā**, plkst. 14 Hāgas baznīcā (*Haga kyrka, Haga Östergata 30*, Gēteborgā). Dievkalpojuma tēma: Aicinājums uz Dieva valstību. Dienas mude: “*Sirdis cel sim, ne rokas uz Dievu debesīs*” (Vdz. 3:41). Dievkalpojumu vadīs mācītājs Dr. Normunds Kamergrauzis, pie ērģelēm *Peter Wägsgö*. Pēc dievkalpojuma sadraudzība Hāgas draudzes namā. Pie kafijas galda mūsu Baznīcas pārvaldes Zviedrijā revidentes Ineses Gredzenas stāstījums par latviešu dzīvi Stokholmā. Visi sirsniģi gaidīti!

ZVIEDRIJA Koncerts ar pazīstamiem folkloristiem Valdi un Rūtu Muktupāveliem, Stokholmas Senās Mūzikas festivāla ietvaros sestdien, **9. jūnijā**, plkst. 12, *Storkyrkosalen*, Trädgårdsgatan 9, Stokholmas vecpilsētā (*Gamla Stan*). Programmā iekļauta tautas mūzika, kur īpaša loma piešķirta koklei un dziesmai.

DIEVKALPOJUMI

ESKILSTŪNAS un VESTEROSAS latviešu ev. lut. draudžu dievkalpojums Vasarsvētku noskaņās Eskilstūnā svētdien, **3. jūnijā**, plkst. 15 Svētā Andreas baznīcā (*Sankt Andreas kyrka, Vasavägen 42*, Eskilstūnā). Prāveste Zilgme Eglite. Pēc dievkalpojuma sarunās pie kafijas galda. Visi mīli aicināti!

HANOVERĀ, Markus baznīcas draudzes namā, *Hohenzollernstr. 54*, **10. jūnijā** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

LIEBKĀ, Lorenca baznīcā, **16. jūnijā** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Liene Orinska.

Pēc dievkalpojuma uzkodas. **OLDENBURGĀ**, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, *Butjadinger Str. 59*, **17. jūnijā** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.</p